LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Semi-Weekly
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827

PRICE 10c A COPY

No. 70 ★★★★ Richmond Hill 19, N. Y., Antr., rugsėjo (Sept.) 1, 1959 ★★★★ METAI 48-ji

KRĪSLAI

Valgykloje pigiau.
Nedemokratiška.
Keturiolika mėnesių.
Neoficiali prievarta.

Rašo V-a

Vienas man maloniausių Laisvėje išspausdintų iš Lietuvos laiškų buvo iš Tauragės (L. nr. 69). Laiške, greta kitko, jauna dirbanti motina Marijona rašo:

"Vaikai parneša iš valgyklos pietus, nes namie virti nėra kada, kai abu dirbame. Be to, **valgykloje išeina pigiau.**"

Ak, kad tai galėtume pasakyti mes, aukso šalies gyventojai! Deja, mūsų valgyklose valgyti, ar iš jų parsinešti namo, daug daug brangiau. Dėl to kiekvienas darbininkų šeimoje kūdikis-mergaitė yra nusmerkta nuo užgimimo iki mirties būti virėja.

Mergaitė dar vaikystėje gelbsti virėjai motinai. Ištekėti, turėti šeimą ji gali tik su sąlyga, kad ji bus virėja. Vyras (kai kada) gali pasirinkti darbą. O ji—verda būdama šeimininke, verda parbėgus iš darbo, verda su šeima išvykus neva atostogų. Nuo virėjystės jos nepaliuosuoja net tapimas pensininke.

Laiminga, kuri tą darbą mėgsta. Kartus gyvenimas tos, kuri norėtų būti kuo kitu, ne virėja.

Žinome, jog ir Lietuvoje dar toli iki to, kad moterys galėtų pasiliuosuoti nuo verstinos virėjystės. Bet tauragietės Marijonos sakinėlis **valgykloje išeina pigiau** rodo, jog ten aušta verstinos virėjystės pašalinimo diena.

—:—

Benjamin J. Davis, buvęs New Yorko miesto kaunsilmanas, ilgametis kovotojas už darbininkų reikalus, New Yorko valstijos Komunistų partijos pirmininkas, vis dar tebėra persekiojamas. Jam neduoda leidimo vairuoti auto. Neduoda dėl to, kad jis buvo nuteistas einant Smith Aktu (minties kontrolės įstatymu).

Davis kreipėsi į Valstijos aukščiausią teismą, kad jis važiuotės komisijonieriaus nuosprendį atkeistų. Peticijoje pareiškia, kad komisijonieriaus Hults įsakas neduoti leidimo yra diskriminacinis. Parodo, kad leidimai būna duodami baltiesiems buvusiems nuteistiems, net ir kriminalistams. Kad jam neduoda dėl jo politikos.

Kaip politinis kalinys Davis atbuvo penkerių metų bausmę federaliniame kalėjime Terre Haute, Ind.

Nedavimas leidimo dėl asmens politikos yra nedemokratinis ir nežmoniškas. Juk tai slaptas baudimas antru kartu už tai, už ką jau kartą viešai nuteistas žmogus pabaudą atbuvo. Tai yra persekiojimas.

—:—

Gerą šūkį iškėlė James L. McDevitt, AFL-CIO Komiteto politiniam švietimui direktorius: **"Nuo Darbo šventės iki rinkimų dienos."**

Kalbama apie 1960 metų prezidentinius rinkimus. Jis sako:

"Keturiolika mėnesių tarp šių metų rugsėjo 7-tos ir at-

(Tąsa 6-tam pusl.)

J. Valst. jau pradėjo karo veikimą Laose

Washingtonas.—Prieš porą dienų Valstybės departamentas paskelbė, kad Jungtinės Valstijos skubina su ginklų, amunicijos, militarinių patarėjų ir pinigų pagalba Laoso karalystei karui prieš "komunistų" sukilimą.

Dabar Jungtinių Valstijų karinis laivynas Ramiajame vandenyne pranešė, kad didžiuliai "C-119" militariniai transportai jau gabena ginklus, amuniciją ir militarinius patarėjus į Laosą iš Jungtinių Valstijų karo bazių Japonijoje, Filipinuose, Formozoje ir Okinavoje.

Washingtone yra didžiausias sujudimas. Prieš savaitę, kitą valdiški žmonės, kongresmanai ir senatoriai dar kalbėjo, būk "Laosą užpuolė komunistai iš Vietnamo". Dabar ta priedanga numesta. Visi kalba, kad "Laose komunistai sukilo", kad reikia pavartoti Trumano Doktriną — neleisti komunistams pakeisti politinę santvarką ir "išgelbėti Laosą, kaip savo laiku buvo išgelbėta Graikija". Jie sako, kad jeigu bus reikalas, tai įtraukti karan karinę sąjungą SEATO. Ją sudaro Jungtinės Valstijos, Anglija, Francūzija, Australija, Naujoji Zelandija, Pakistanas, Thailandas ir Filipinai.

Kai kurie kongresmanai siūlo padidinti Laosui finansinę pagalbą. Kiti reikalauja įtraukti Jungtines Tautas, o karo kurstytojai bando tą jungti agitacijai prieš Eisenhowerio ir Chruščiovo susitikimus.

Iš Pentagono tvirtina, kad Laoso įvykiai bus "Antroji Korėja", kad piet-rytų Azijoje išsivystis karas, kuris įtrauks SEATO, o gali pavirsti į trečią pasaulinį karą.

Sako: "Vakarai yra labai pasidalinę"

Londonas. —"Vakaruose viešpatauja viltys, nusiminimas, isterija ir kraštutinė baimė dėl Eisenhowerio ir Chruščiovo susitikimų", rašo W. Carroll.

Jis atžymi, kad Anglijos vyriausybė deda vilčių, kad bus susitarta, kad sumažės tarptautinis įtempimas, apsiginklavimas ir prasidės tarpe kapitalistinio ir socialistinio pasaulio platesnė prekyba. Tuo gi kartu Vakarų Vokietijos vyriausybė nusigandus, kad gali įvykti susitarimas.

Paprasti žmonės visoje Europoje turi daug vilčių ir tiki į susitarimą. Jeigu susitarimo nebus, tai jo kaltininkai susilauks tinkamo įvertinimo.

Baltas nušovė negrą "tik juokaudamas"

Raleigh, N, C. — Baltas farmerys E. Williams, 38 m. amžiaus, nušovė savo darbininką negrą Williamą Personą, 28 metų amžiaus. Jis pasakojo, kad tai atsitiko "juokaujant". Būk negras bėgo, farmerys, kad priversti jį greičiau bėgti, tai šaudė ir pataikė į pečius.

Pradžioje jo pasakai patikėjo. Bet vėliau areštavo, teisė ir nuteisė, kad šovikas eitų į kalėjimą nuo trijų iki penkerių metų ir sumokėti negro šeimai $2,750. Nušautojo liko žmona ir 4 mažyčiai vaikai.

Havana. — Kubos valdžia jau perėmė į savo rankas pirmąjį cukraus gaminimo fabriką Las Villas mieste.

Kur pasisuko Nehru su savo politika?

Pekinas. — Indijos premjeras Nehru grąsina Kinijai ir sako, kad Indija gins Bhutano karalystę ir Sikkimo provinciją. Jis patsai gerai žino, kad Sikkimas yra Kinijos dalis, kurią pagrobė anglai ir prijungė prie Indijos.

Kur link Nehru pasuko savo politiką? Jis išvaikė liaudies išrinktą valdžią Kerala provincijoje ir sulaužė savo pažadus Tibeto reikale, nes leidžia Dalai Lamai niekinti Tibeto ir Kinijos vyriausybę.

LAOSAS NORI ĮVELTI AMERIKĄ Į KARĄ

Washingtonas. — Laoso karališkos valdžios atstovas kreipėsi į Jungtines Valstijas, kad padėtų "sumušti komunistus". Prezidentas Eisenhoweris, pirm išskridimo į Europą, sakė, kad "Laoso įvykiai neleidžia ramiai miegoti".

Valstybės departamentas jau paskelbė, kad siunčia Laoso valdžiai pagalbos.

PAMINĖJO 100 METU GAZOLINO VARTOJIMĄ

Titusville, Pa. — Čionai buvo minėjimas 100 metų sukakties nuo pirmosios gazolino versmės įrengimo. 1859 metais pulkininkas Edwin L Drake įrengė versmę ir pradėjo aliejų pardavinėti. Pradžioje jis buvo vartojamas tepalams, lempoms ir kitiems tikslams. Vėliau aliejų ėmė skirstyti į daugelį skirtingų rūšių.

Ryga. — Latvijos parlamentas prašalino E. K. Berklavsą iš premjero pavaduotojo vietos.

LAISVĖS REIKALAI

Šiuo kartu persikėlimo reikalui aukų gavome sekamai:

M. Ratkevičius, Grand Rapids, Mich.	$50.00
M., Svečiai iš Detroito, Mich.	20.00
N. J. — N. Y. Draugai	15.55
LLD 185 kp., Richmond Hill, N. Y.	15.00
Stefanija Kastantinavičienė, Brockton, Mass.	15.00
A. Baniulis, Mahanoy City, Pa.	11.00
M. Nazveckas, Yonkers, N. Y.	10.00
Laisvės Draugas, Binghamton, N. Y.	10.00
J. Ruzga, Chicago, Ill.	10.00
Jonas ir Katrė Vaicekauskai, Binghamton, N. Y.	10.00
Benediktas K. Stupelis, Philadelphia, Pa.	10.00
J. Žvingila, Tarriffville, Conn.	7.00
L. Tilwick, Easton, Pa.	6.00
J. Shagas, Oakdale, Pa.	6.00
A. ir M. Balzar, Miami, Fla.	6.00
Anastasia Griciūnienė, Philadelphia, Pa.	5.00

(Tąsa 2-rame pusl.)

Tarybų Lietuvoje klesti naujas gyvenimas

JAV LIETUVIŲ TURISTŲ ATVIRAS LAIŠKAS TARYBŲ LIETUVOS SPAUDAI

Išvykdami iš Tarybų Lietuvos, mes, 22 JAV lietuviai turistai, norime pasakyti, kas labiausiai slepiasi mūsų širdyse. Mes atvykome į Lietuvą liepos 25 dienos naktį, atvykome tuo tikslu, kad pamatytume naują jūsų gyvenimą, ir kad aplankytumėm mūsų gimines ir visus artimuosius, kurių per ilgus metus nebuvome matę.

Pamatymui mūsų gimtojo krašto mums nuoširdžiai ir visokeriopai padėjo Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsieniu draugija, kuriai mes iš gilumos širdies dėkojame.

Ką gi mes Lietuvoje matėme? Ką girdėjome?

Prieš išvykstant iš Jungt. Amerikos Valstijų lietuviai priešiški elementai skelbė, kad Lietuvoje žmonės badauja, kad jie apdriskę, kad Tarybų Lietuva nieko nestato, o tik giriasi. Jie sakė, kad mes nebūsim prileisti prie žmonių, sakė, kad Tarybinė vyriausybė neleis mums aplankyti mūsų gimines, o jei ir leis, tai bus pastatytas valdžios žmogus, klausąs, ką žmonės mums pasakoja. Tokių ir panašių melų buvo paleista.

Dabar mes pamatėme, kokie pikti, kokie nedori tie plepalai buvo! Nuo to laiko, kai atsistojom ant Lietuvos žemės, mes ėjome kur norėjome, šnekėjome su kuo norėjome, ir niekas mums nedraudė, niekas prie mūsų nestovėjo ir nesiklausė, ką mes sakome žmonėms, o žmonės mums.

Kiekvienas mūsų, lankydami savo gimines bei draugus ar pažįstamus, turėjome visuotinę laisvę šnekėtis, pasidžiaugti laimėmis ir nusiskųsti nesėkmėmis, nuo kurių žmonės dar nėra laisvi. Mes atvirai šnekėjomės, buvome gausiai vaišinami ir džiaugėmės, kad po ilgo nesimatymo susitikome.

Mes visi kartu ir pavie-

(Tąsa trečiame puslapyje)

Vėliausios žinios

Washingtonas. — Manoma, kad Senato ir Atstovų buto komisija šią savaitę susitars dėl darbo unijų įstatymo.

Maskva. —TSRS premjeras Chruščiovas mano, kad po jo ir Eisenhowerio vizitų pasauliniai santykiai pagerės. Chruščiovas pakvietė Michailą Šoloková, "Tykaus Dono" autorių, vykti kartu su juomi į Ameriką.

New Yorkas. —Pajūriuose ir parkuose žaibas užmušė keturis žmones ir šešis sužeidė.

Hanojus. — Vietnamo Liaudies Respublikos užsienio ministras sako, kad Jungtinių Valstijų karinė intervencija Laose susilauks pralaimėjimo.

Varšuva. —Šiandien, rugsėjo 1 d., sukanka 20 metų nuo Hitlerinio užpuolimo ant Lenkijos. Jis Lenkiją užpuolė 1939 metais.

Londonas. — Eisenhoweris ir Anglijos premjeras Macmillanas mano, kad pasitarimai su Chruščiovu duos gerų pasekmių.

Maskva. —Tarybų Sąjunga pareiškė, kad ji nedarys atominių bombų bandymų tol, kol nuo to susilaikys vakarai.

Varšuva. — Kardinolas Wyszynsky sako, kad niekas lenkų neatšaldys nuo religijos.

Montreal, Canada. —Šiame mieste paralyžiaus liga serga virš 500 žmonių.

Tar. Sąjunga įspėjo Vakarų Vokietiją

Maskva. —Vakarų Vokietijos vyriausybė atsikreipė į Tarybų Sąjungą, kad "pagelbėtų suvienyti Vokietiją". Tarybų Sąjungos vyriausybė davė atsakymą, kuriame sako, kad Vokiečių Federatyvės Respublikos pasiūlyme nėra sveikos minties.

Tarybų Sąjunga sako, kad Vakarų Vokietija nenori tikros vienybės, bet nori pavergti Rytų Vokietiją (Vokiečių Demokratinę Respubliką), panaikinti ten socialistinę santvarką ir sugrąžinti kapitalistinį išnaudojimą, o tatai nėra galima.

Tarybų Sąjunga pareiškė, kad Vakarų Vokietija neina taikos ir tautų sugyvenimo keliu, bet pasirinko seną kaizerio ir Hitlerio karų kelią. Ji įstojo į karo sąjungą (NATO) ir leido savo teritorijoje įsteigti atominių ginklų bazes.

"Vakarų Vokietijos valdžia nuslepia nuo savo šalies žmonių tą faktą, kad jeigu prasidėtų atominis karas, tai Vakarų Vokietija būtų visiškai sunaikinta... Mes norime su visu aiškumu pasakyti, kad Vakarų Vokietija ir jos talkininkai negali susilyginti su Tarybų Sąjungos ir socialistinio bloko karo jėgomis", sako notoje.

Kas dėl vokiečių tautos vienybės, tai TSRS pakartojo tą, ką jau daugelį kartų sakė, kad tai reikalas pačių vokiečių, kad Rytų ir Vakarų Vokietijos privalo tartis, kaipo lygios. Ir pareiškia: "Jeigu Vakarų Vokietija neis šiuomi teisingu keliu, tai mes būsime priversti padaryti taiką su Vokiečių Demokratine Respublika".

Televizijoje rodis Ikę ir Chruščiovą

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoveris, jo sūnus John ir kiti JAV aukšti valdininkai jau Europoje. Jie tarsis su Vakarų Vokietijos. Anglijos ir Francūzijos valdžiomis. Rugsėjo 15 d. į mūsų šalį atvyks TSRS premjeras Chruščiovas.

National Broadcasting Co. paskelbė, kad padengimui Eisenhowerio vizito į Europą ir Chruščiovo duos 24 kartus po pusvalandį programą per televiziją.

DŽIAUGIAS NEHRU POLITIKOS PAKAITA

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų valdininkai ir militaristai džiaugiasi, kad Indijos premjeras Nehru atsižadėjo "neutrališkos politikos". Dabar yra viltis, kad Indija Jungtinėse Tautose eis su Vakarais. Yra viltis, kad Indiją bus galima paversti į svarbiausią jėgą Azijoje kovai prieš komunizmą ir įtraukti ją į SEATO.

DEMOKRATAI STOVI PRIEŠ SUSITARIMĄ

Minneapolis. — Amerikos Legiono konferencijoj kalbėjo Demokratų partijos vadas senatorius Lyndon B. Johnson. Jis netiki, kad po Chruščiovo ir Eisenhowerio vizitų bus atodrėkis "šaltajame kare". Jis sakė, kad Chruščiovo vizitas Amerikoje gali būti mūsų šaliai "didžiausia tragedija". Ragino būti "sargyboje". Tokią pat mintį išreiškė ir George Meany, AFL - CIO prezidentas.

Londonas. — 1959 metais Angliją jau aplankė 170,000 turistų.

Sako, kad raketos "smaugia aviaciją"

Washingtonas. —Lėktuvų gaminimo kompanijos sako, kad raketos "smaugia aviacijos industriją". 1957 metais lėktuvų buvo parduota už $11,800,000,000, gi 1958 metais jau tik už $10,200,000,000. 1957 m. lėktuvų industrijoje dirbo 858,000 darbininkų, o 1958 m. tik 741,000. 1957 metais lėktuvų kompanijos turėjo $792,000,000 pelno, gi pereitais metais — $326,000,000.

Tiesa, kad lėktuvų gaminimo kompanijos pereina nuo lėktuvų prie raketų gaminimo, bet raketų gamyboje darbininkai nepatyrę, kompanijos turi įvesti naujas mašinas ir tas atsiliepia ant jų pelnų.

RUOŠIA CHRUŠČIOVO PASITIKIMO BANKETĄ

San Francisco, Calif. — The World Affairs Council ir Commonwealth Club ruošia Chruščiovo pasitikimo banketą. Jis įvyks rugsėjo 21 dieną, kada čionai TSRS premjeras lankysis.

Addis Ababa. —Ethiopija džiaugiasi gavusi iš Tarybų Sąjungos $100,000,000 paskolos.

Ammanas.—Susektas suokalbis prieš karalių Husseiną.

Washingtonas. — Queens, New Yorko miesto dalies, prezidentas Clancy, reikalauja, kad valdžia veiktų prieš "jetų" žemą skrajojimą ir kaukimą.

Maskva. — TSRS suteikė Gvinėjai $35,000,000 paskolos.

Nantucket, Mass. —Mirė rašytojas Tiffany Thayer.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$9.00	Canada and Brazil, per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada and Brazil, 6 months	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year	$12.00
Queens Co.	$5.50 per six months	Foreign countries, 6 months	$6.50

Du pranešimai apie jaunimą

TĄ PAČIĄ RUGPIŪČIO 25 DIENĄ spaudoje pasirodė du pranešimai — vienas iš New Yorko, o kitas iš Leningrado. Abudu pranešimai liečia vieną ir tą patį dalyką — jaunimą. Juose kalbama apie jaunimo prasižengimus prieš visuomenę.

Iš New Yorko pranešime skaitome, kad tame didmiestyje jaunimo prasižengimai per pastaruosius metus dar paaugo 14 procentų. Visos valdžios ir visuomenės pastangos pastoti tam kelią ir "suvaldyti" jaunimą neduoda pageidaujamų rezultatų. Tai labai, labai liūdnas dalykas.

Bet su jaunimu problemą turi ir Tarybų Sąjunga ir visas socialistinis pasaulis. Ten irgi, pasirodo, ji tebėra neišspręsta, nors taipgi dedamos vyriausybių ir visuomenės didžiausios pastangos. Štai, pranešime iš Leningrado pabrėžiama, kad ten šiomis dienomis teismas rado kaltais baisioje kriminalystėje ir pasmerkė mirti net šešis jaunuolius. Jie, veikiausia būdami alkoholio įtakoje, vieną darbininką peiliu subadė ir įmetė į upę, o jo žmoną išprievartavo!

Baisus prasižengimas ir baisi bausmė.

Panaši bausmė už panašius prasižengimus veikia ir Amerikoje. Deja, ji neapsaugo jaunimo nuo išsigimimo. Daug kas galvoja, jog mirties bausmė jokios problemos neišsprendžia, jaunimo nepataisė iki šiol ir nepataisys ateityje. Kovoje prieš tą blogį reikalingos kitos, naujos priemonės. Pamatinė priemonė yra auklėjimas ir švietimas. Jeigu paimsime mūsų šalį, tai juk militarizmo reikalams ir prisirengimui prie naujo karo šimtą kartų kasmet daugiau pinigų išleidžiama, negu vaikų auklėjimui ir švietimui. Nemažos sumos militarizmo reikalams sužeriamos ir socialistiniuose kraštuose. Kaip kitaip visur jaunimo klausimas šiandien stovėtų, jeigu tie šimtai bilijonų dolerių Amerikoje, Tarybų Sąjungoje ir visame pasaulyje eitų jaunimo priežiūrai, auklėjimui ir švietimui! Niekas apie tai neabejoja.

Štai kodėl mes sveikiname kiekvieną visuomenininką, kiekvieną diplomatą bei valdininką, kiekvieną mokslininką ir kultūrininką, kiekvieną žurnalistą ir rašytoją, kuris pakelia balsą už nusiginklavimą. Gerai būtų, kad ir prezidentas Eisenhoweris pasitarimuose su Chruščiovu apie tai rimtai pagalvotų. Visa žmonija amžiais jiems dėkotų, jeigu jiedu nors mažiausią pradžią padarytų šioje linkmėje. Lauksime ir tikėsimės.

Malonus susitikimas

PASAKYSIME, kad Vilniaus "Tiesos" redaktoriaus Henriko Zimano apsilankymas Amerikoje buvo pusėtina staigmena. Gaila, kad jo čionai viešnagės laikas buvo taip labai apribotas. Sugrįžo jis susitikęs tik nedidelėmis grupelėmis New Yorko ir Chicagos lietuvių. Bet tie, kurie turėjo garbės su tolimuoju svečiu susitikti ir susipažinti, labai patenkinti jo vizitu. Visuose jis paliko gilų, malonų, ilgai atmintiną įspūdį. Nors būdamas vienas įžymiausių Tarybų Lietuvos žurnalistų, veikėjų ir visuomenininkų, Zimanas nesididžiavo, nesipūtė, sveikinosi ir kalbėjosi su visais, kurie prie jo priėjo arba kuriuos jis galėjo pasiekti.

"Tiesos" redaktorius perdavė Amerikos lietuviams Tarybų Lietuvos žmonių ir veikėjų broliškus linkėjimus. Nebuvo jis čia atvykęs daryti pranešimus apie tai, kaip šiandien atrodo ir gyvena mūsų senoji tėvynė, bet, pavyzdžiui, Richmond Hill įvykusiame susitikime jis gražiai apibūdino šiandieninę Lietuvą. Lietuva, jis sakė, randasi kelyje į didelę ir šviesią ateitį. Patys didieji sunkumai, kai šalį reikėjo prikelti iš karo griuvėsių, jau nugalėti. Visa Lietuva, kaip ir visa Tarybų Sąjunga, "užhipnotizuota" Septynmečio planu. Džiugu, jis sakė, kad persvyra jau įvyko ir žemės ūkyje. Dauguma kolūkių jau dirba ir gyvena gerai, pasiturinčiai. Atsilikusieji kolūkiai vejasi gerai susitvarkiusius kolūkius. Baigia išnykti kaime svyravimas, abejojimas ir nepasitikėjimas. Visa darbo liaudis vis kiečiau ir kiečiau glaudžiasi aplink savo partiją ir vyriausybę.

Tai visa buvo malonu girdėti iš didžiai gerbiamo svečio. Neabejojame, jog "Tiesos" redaktorius parsivežė daug įspūdžių ir iš Amerikos gyvenimo. Tikime, jog jis nebuvo perdaug suviltas ir susitikimais su Lietuviais New Yorke ir Chicagoje.

Šia proga mes norime išreikšti viltį, kad nuo dabar vis daugiau ir dažniau susilauksime svečių iš Lietuvos. Lauksime darbuotojų, visuomenininkų, rašytojų, žurnalistų, gydytojų, mokytojų, profesorių, mokslininkų, dailininkų, menininkų, artistų, dainininkų, šokėjų, jaunimo atstovų, moterų atstovių ir visų kitų. Taip pat reiškiame viltį, kad padidės progos vis didesniam ir didesniam amerikiečių lietuvių skaičiui aplankyti savo brolius ir seseris Lietuvoje.

Žmonės sako, kad niekuomet neapsimoka būti dideliais optimistais, bet mes šiandien norime tokiais būti. Mes norime tikėti, kad santykiai tarpe Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos pasitaisys, pagiedrės, o tai reiškia, kad ir Amerikos lietuvių susisiekimas su Lietuva palengvės.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

KURIUO KELIU?

Visa žmonija susirūpinusi nuolatos ore kabančiu naujo karo pavojumi. Ir juo daugiau ginkluojamasi, tuo didesnis tas pavojus darosi.

Teisingai dienraštis "Vilnis'" pastebi:

Išvengti baisių naujovinio karo pasėkų liekasi tik vienas būdas: **išvengti karo; sugyventi taikoj.**

Atrodo, kad mūsų vyriausybė nors ir lėtai suka ton pusėn, bent taip rodo pakvietimas premjero Chruščiovo į Washingtoną.

Didesniu ginklavimusi negalima kas gero atsiekti, bet susidaro didesnis karo pavojus, nes juk yra militaristų nesuvaldomai įkaitusių karo karščiu.

Kol kas, deja, mūsų vyriausybės "sukimas ton pusėn" vargiai įmatomas. Ypač mūsų Kongreso vadovybė norėtų dar didesnio ir smarkesnio ginklavimosi.

VIENUR DŽIAUGSMAS, KITUR DIDŽIAUSIA BAIMĖ

Amerikos darbo žmonės labai bijosi pramonėje automatizacijos. Mašinos išmes darbininkus iš darbo. Kur jiems pasidėt? Štai šiandien didžiausias plieno darbininkų streike klausimas, ar palikti plieno kompanijoms laisvas rankas įvairius darbo procesus pilnai automatizuoti, paleisti mašinoms? Bet tokia automatizacija tuojau išmestų iš darbo vieną ketvirtadalį visų darbininkų, tai yra, iš 500,000 darbininkų 100,000 netektų darbo!

Kas kita socialistinėje santvarkoje. Paimkime Lietuvą. Ten kiekvieną naują išradimą, naują mašiną, padidėjusį pramonės mechanizavimą darbo žmonės su didžiausiu džiaugsmu pasitinka. Štai tik vienas pavyzdys. Žurnalas "Jaunimo Gretos" (Nr. 8, 1959) rašo:

Koksai nuostabus kūrinys žmogus! — sušuko Šekspyras XVI amžiuje. Taip, žmogus—nuostabus. Bet mes, XX a. vaikai, galime pasakyti, kad ir žmogaus proto kūriniai—nuostabūs. Vienas didžiausių mūsų amžiaus žmogaus proto laimėjimų — gamybos automatizavimas.

Kadaise žmogus sukūrė mašiną. Ir tapo jos šeimininku. Tačiau mašina dar ir dabar laiko žmogų už rankos. Rankos valdo traktorių, paleidžia ir sustabdo staklės, rankos atlieka beveik visus pagalbinius darbus.

Kad žmogus būtų visagalis gamybos šeimininkas, — jis, anot Markso, neturi būti mašinos padėjėjas. Žmogus ir technika turi stovėti greta. Ši naujoji technika — mašinos-automatai.

Tokios mašinos jau dirba Lietuvos įmonėse. Tačiau patys stakles-automatą mes pagaminome pirmą kartą. Ši pirmoji kregždutė "gimė" N. Vilnios "Spalio 40-čio" gamykloje. Krumplių frezavimo automatas — tiksliosios staklės smulkioms detalėms apdoroti.

Vieną mašiną pagaminome, kitas kuriame. Kurti — tai ieškoti, degti, nenurimti. Kūryba — sunkus, įtemptas darbas. Apie tai gali paliudyti ne tik rašytojai ir kompozitoriai, bet ir išradėjai, konstruktoriai, inžinieriai. Apie tai gali papasakoti ir Kauno "Litekso" fabriko inžinieriai Brazauskas ir Paulauskas, išradę elektrinį prietaisą, kuris nustato audinio drėgnumą. Iki šiol — stovi darbininkas ir čiupinėja rankomis audinį: drėgnas audinys — lėčiau paleisk džiovinimo mašiną, vėl pačiupinėji — lyg ir sausesnis — greičiau varyk. Elektrinis matavimo prietaisas nustatys drėgmę, tačiau mašina pati vis tiek "nejus," ar audinys šlapesnis, ar sausesnis. O tam, kad ji 'justų," eksperimentinėje gamykloje "Puntukas" gaminama magnetinė pavara. Magnetinė pavara pagal drėgmės matavimo prietaiso parodymus automatiškai paleis džiovinimo mašiną tai greičiau, tai lėčiau. Visas procesas bus mechanizuotas. Pagalbinis, nekvalifikuotas žmogaus rankų darbas taps nereikalingas.

Išaudėme, išdžiovinome audinį. Manote, kad jau ir viskas. Lukterėkite! Audinį reikia išmatuoti, sulenkti ir suvynioti į rietimus. Sakysite, visa tai mašinos atlieka. Jūs teisūs tik dalinai. Tiesa, mašinos suvynioja ir sulenkia audinį. Tačiau jos' "nemoka" lygiai sulenkti. Joms vėl padeda žmogaus rankos: lygina lenkiamo audinio kraštus, kad audinys gražiai, tvarkingai būtų suvyniotas į rietimą. Mašina taip pat "nemoka" greitai ir tiksliai išmatuoti audinio ilgį.

Visų šių trūkumų nebus naujoje vyniojimo-dvejinimo mašinoje. Jos autoriai—eksperimentinės gamyklos "Puntukas" konstruktoriai. Mašina pati sulygins lenkiamo audinio kraštus, suvynios audinį į rietimus ir išmatuos, o matavimo rezultatus išspausdins kortelėje — prašom pasigrožėti!

Šiai mašinai konstruktoriai įdiegs didžiulę neapykantą brokui. Ji nepraleis nė centimetro brokuoto audinio: apčiuopusi tokį audinį, sustos.

Automatinių kontrolierių bus ir kitose įmonėse. Grąžtų gamykloje gaminamas automatas grąžtų kreivumui tikrinti. Kontrolė automatizuojama ir elektros skaitiklių gamykloje.

Lietuvoje kuriasi nauja pramonės šaka — chemijos. Statomi chemijos pramonės fabrikai. Fabrikų laboratorijose paprastai dirba daug laborantų. Dabar jų skaičius gali būti mažesnis. Analitinę kontrolę atlikti jau sugeba automatiniai prietaisai.

PABLŪDĖLIO SAPALIOJIMAI

Smetoninėje Clevelando "Dirvoje" per porą numerių ilgais straipsniais sutvėrimas pasirašęs J. Visminu seilėjo apie amerikiečius lietuvius turistus Lietuvoje. Ir rašo taip, tartum jis ten buvo ir su jais važinėjo. Matyt, tai daro didesniam apgaudinėjimui savo skaitytojų.

Viskas pas Visminą iš piršto išlaužta, prasimanyta, išmislyta. Pavyzdžiui, Lietuvos "valstiečiai apiplyšę, basi, sunykę," o "mažuose miesteliuose jokių naujų statybų. Kas anksčiau buvo pastatyta — viskas griūva."

Labai galimas daiktas, kad tas "Dirvos" Visminas bus buvęs Juozo Tysliavos "Vienybės" redaktorius, p. Gedgaudas, kuris, anot Juozo, palikęs pačią Brooklyne, o šunį Chicagoje, atsidūrė Clevelando "Dirvoje." Žmogus jis ne tik didelis melagius, bet dar didesnis begėdis ir nachalas.

GAL IR JIS SUSIPRAS

Vienas stambiausių pabėgėlių vadeivų ir rašeivų smetoninkų tarpe yra Bronys Raila. Ir ko jis "neprifilosofuoja!"

Rugpiūčio 17 d. "Dirvoje" Bronys pasiryžo atsakyti į savo paties pastatytą klausimą: "Ar yra šiandien sąlygos ir aplinkybės, kurios komunistą lietuvį ar bet kurį kitatautį," arba bent "būsimąjį komunistinį sankeleivį skatintų nusisukti nuo komunizmo, liautis tikėti jo tiesomis ir būsimos pergalės ateitimi, ar stačiai suabejoti šios naujosios sistemos laimėjimo neišvengiamumu."

Ir iš pačių savo pilvo gelmių atsiduseęs Raila atsako:

Ne jausmiškai, o blaiviai ir šiltai žvelgdami į laiko tekmę ir aplinkos tikrovę, berods, turėtume atsakyti, kad tokių sąlygų kaip tik stinga, o yra greičiau priešingai."

Pasakysime: tai labai, labai gilūs ir teisingi apdūmojimai—tokių apdūmojimų, prisipažinsime, iš Bronio nesitikėjomo ir nelaukėme. Juk jis visuomet buvo vienas iš tų, kaip, pavyzdžiui, Chicagos Grigaitis ir kiti menševikai, kurie kasdien šunis bekardami ant komunistų ir juos visokiais prasiman y m a i s plūsdami, sušilę pranašavo visai artimą jiems galą. Na, o dabar tiesiog prisipažinti prieš visą svietą, kad jokios vilties nebeliko ne tik komunistų, bet net ir "sankeleivių" atvertimui prie smetoninės dvasios, reikia didelės drąsos. Juk kiti komunizmo sužlugimo pranašai, kurie tebeklaidžioja šuntakiais ir tebetiki savo pačių iškeptomis nesąmonėmis, gali jam primesti atsivertimą prie dvasios šventos — prie komunizmo! Visko gali būti. Pirmutinis prie kryžiaus Bronių Railą turėtų kalti dar smarkesnis ir už jį komunizmo graborius Chicagos menševikų "Naujienų" redaktorius.

Kaip ten bebūtų, gerai, kad Raila pamatė šviesą. Gerai, kad nuo dabar jis pats žinos, kaip visiškai tuščia ir beviltinga yra komunistus ir jų sankeleivius stengtis nušluoti nuo žemės paviršiaus.

Tik dabar mūsų Bronys turėtų taip pat gražiai ir atvirai pasisakyti, kodėl ir kokiais posmais jis pirmiau grindė savo viltis ir išvedžiojimus, kad su komunizmu bus taip jau labai lengva apsidirbti? Kur buvo jo protas tiek daug laiko ir energijos išeikvoti visiškai ir absoliutiškai tuščioms pastangoms? Kodėl jis ir kiti jo vieros išpažintojai iki šiol nematė, kuo baigėsi panašios pastangos daug, daug gudresnių ir smarkesnių vyrų — Smetonos, Hitlerio ir Mussolinio?

Susieikite, išgirskite!

JAU SUGRĮŽO IŠ TARYBŲ LIETUVOS pirmoji Amerikos lietuvių grupė. Jie pasklys po visus šalies kampus. Kiekvienas jų kupinas įdomiausių įspūdžių. Savo akimis jie pamatė šiandienę Lietuvą. Svarbu, kad visur jiems būtų sudaryta proga tais įspūdžiais pasidalyti su kitais.

Vasaros karščiuose sunkiau su susirinkimais salėse. Bet dar bus visa eilė piknikų. Žiūrėkime, kad visuose juose būtų sugrįžusieji iš Lietuvos turistai pastatyti pakalbėti, pranešimus padaryti. Kiekvienas jų, aišku, su mielu noru sutiks tai padaryti.

Laisvės reikalai

(Tąsa nuo 1-mo psl.)

V. Karlon, Maspeth, L. I.	5.00
O. ir J. Deltuvai, Hanover, Md.	5.00
Mikolas Adomonis, Great Neck, L. I.	5.00
Ona Wellus, Binghamton, N. Y.	5.00
Alex Raymond, Hartford, Conn.	5.00
Philip Kunz, Brooklyn, N. Y.	5.00
E. Fremont, Somerville, Mass.	5.00
M. Bradauskas, Detroit, Mich.	3.00
A. Lideikienė, Great Neck, N. Y.	3.00
Helen Sholunas, West Haven, Conn.	3.00
Anna Urba, Bethlehem, Pa.	2.00
D. Jusius, Worcester, Mass.	2.00
V. Žitkus, Worcester, Mass.	2.00
J. Alonis, Brooklyn, N. Y.	2.00
J. Kanišauskas, Baltimore, Md.	2.00
Mrs. Sprainienė, Brooklyn, N. Y.	2.00
A. Balchunas, Montreal, Canada	2.00

Po $1: John Žilinskas, St. Petersburg, Fla.; A. Jakimavičienė, Roxbury, Mass.; F. Bukšnis, B'klyn, N. Y.; P. Gavėnas, Huntington, L. I.; A. Kiškiūnas, Newington, Conn.; J. Mačėnas, Philadelphia, Pa.; P. Navickas, Gulfport, Fla.; Brooklyno Onutė; B. Yurkonis, Kulpmont, Pa.; Paul Chepla, Cleveland, Ohio; O. Maslaveskienė, Detroit, Mich.; P. Petraitis, Huntington, L. I.; K. Staniulis, Johnson City, N. Y.; A. Žvirblienė, Binghamton, N. Y.; Sophie Putrimas, B'klyn, N. Y.; A. Ramaika, Haverhill, Mass.; A. Latošius, Waterbury, Conn.; Mrs. C. Yokubonis, Tunkhannock, Pa.; K. Kučiauskienė, Burlington, N. J. ir A. Bakevich, New Britain, Conn.

Dėkojame visiems aukavusiems šiam svarbiam reikalui.

Su persikėlimu vis dar turime keblumų, tačiau keblumai nėra blogi, tik bėda, kad ilgai ima laiko valdžios įstaigos išdavimui reikalingų leidimų okupavimui naujos vietos. Mūsų viskas jau yra prirengta kraustymui ir kaip tik gausime reikalingus leidimus, tuojau kraustysimės.

Laisvės Administracija

Darbininkų Sveikata

J. J. Kaškiaučius, M. D.

DAR KIEK APIE VITAMINO B ŠEIMOS NARIUS

Choliną jau buvome susitikę. Cholinas padeda riebalams susinaudoti. Jo reikia mūsų kepenims. Jis padeda nušluot iš arterijų vidaus susigrūdusius cholesterolio lašeliukus, — tuo būdu mažina arterijų užsikimšimo (trombozės) katastrofą. Panašiai veikia ir *lecitinas* ir esencinė riebalinė rūkštis — augaliniai aliejai (mazola).

Pantoteninė rūkštis po truputį išbarstyta po visus gamtinius valgius. Gausiai jos turi kepenys, bravoro mielės, žali daržovių lapai. Pantoteninės rūkšties stoka mūsų organizme sugadina odą, plaukus. Plaukai ima žilti, atsiranda egzema, kojas daigo, degina, skauda, galva svaigsta, alpsta, užeina net konvulsijos, mėšlungiai. Tokiais atvejais dalykus atitaiso pantoteninės rūkšties gausa, greta su kitais B šeimos nariais.

Labai stiprus yra šeštas B šeimos sūnus — *piridoksinas, vit.* B^6. Jo turi kepenys, bravoro mielės, kviečio daigai, ryžių sėlenos, inkstai, smegenys, kiaušinio tryniai. Šitas B^6 ramina nervus, teikia ramų miegą, teikia ir raumenims patvarumą ir jėgą, odą padaro gludžią, žvilgią, minkštą. Kai esti ilgesnį laiką stoka šito B^6 vitamino, nervai darosi irzlūs, raumenys greit nuvargsta, vemti verčia, apetitas sutrinka, atsiranda egzema.

Nikotinė rūkštis—niacinas labai esmingas smegenims, nervams, odai, viduriams. Kam esti mažoka nikotinės rūkšties, tų esti surūgęs ūpas, silpnai virškina viduriai, oda darosi plona ir sausa. Didelė nikotinės rūkšties stoka padaro sunkią *pelagrą*. Oda šiurkšti, paeina žaizdomis, vidurius varsto skausmai ir palaidumas, vidurius paleidžia. Protavimas sutrinka iki beprotystės. Geras, balansuotas maistas, baltymų gausa, bravoro mielės, liesa mėsa, kepenys ligonį atgriebia.

Riboflavinas tai *vitaminas* B^2. Jo turi natūralus pienas, surūgęs pienas, sūris, kviečio daigai. Šito vitamino B^2 stoka gadina akis, formuoja kataraktą, raukšlėja odą, sutraukia viršutinę lūpą, veide atsiranda mėlynų gyslelių. Imk daugiau pieno, jogurto, sūrio, bravoro mielių, kepenų, kviečio daigų.

Pats pirmutinis B šeimos narys—B^1— *tiaminas*. Jo turi kviečio daigai, ryžių sėlenos, kepenys, riešutai, sojos pupos, lęšiai. Šito B^1 stoka gadina nervus, net ir nervų uždegimą sukelia, tai beri beri. Silpnina vidurius, širdį, net ir gūžį gali padaryti. Dalykus pataiso balansuota dieta, bravoro mielės, kviečio daigai.

Grūdų malimas gadina miltus, kai malimas eina mašinomis: svilina, šutina miltus. Girnų akmenim malimas geriausias, kada grūdai nedarkomi. Susilaiko jų vitaminai, mineralai.

Iškošti, sugadinti, išvogti baltieji miltai visą mūsų organizmą gadina su tais visokiais gardėsiais, smaguriais, pyragaičiais, džioviniais.

Mūsų širdį toks negyvas maistas gadina, silpnina. Būtent stoka pačių esminių vitaminų, A, D, E, K, taipgi C ir tų kristalinių mineralų *(trace minerals)* stoka. Mums reikia po mažytį trupučiuką vario, magnezijos, mangano, jodo, fluoro, cinko, molibdeno, aliumino, nikelio, skardies, sidabro, gyvsidabrio, bromo, kobalto.

Laimingos kelionės, brangūs broliai ir seserys!

AMERIKOS LIETUVIAI TURISTAI IŠVYKO IŠ TĖVŲ ŽEMĖS

VILNIUS. — Rugpiūčio 20 d. Tarybų Lietuvos sostinės visuomenė išlydėjo savo brangiuosius svečius--Amerikos lietuvius turistus, išvykstančius per Maskvą į Jungtines Amerikos Valstijas. Brangiuosius savo tėvynainius Vilniaus aerouoste lydėjo gausūs visuomenės atstovai. Palyinčiųjų tarpe — Lietuvos KP CK sekretorius V. Niunka, respublikos Ministrų Tarybos Pirmininko pavaduotojas J. Laurinaitis, respublikos Ministrų Pirmininko pavaduotojas ir užsienio reikalų ministras K. Preikšas, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Pirmininko pavaduotojas rašytojas J. Baltušis, respublikos Mokslų akademijos prezidentas profesorius J. Matulis, Lietuvos KP CK skyriaus vedėjo pavaduotojas V. Zenkevičius, Lietuvos Draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos pirmininkas P. Rotomskis, respublikos žemės ūkio ministras V. Vazalinskas, mokslo, meno ir literatūros darbuotojai, žurnalistai.

12 v. 15 min. Svečiai iš Amerikos ir juos lydintieji vilniečiai nuoširdžiai atsisveikina prie lėktuvo.

Atsisveikinimo žodį taria Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Pirmininko pavaduotojas, užsienio reikalų ministras K. Preikšas.

—Brangūs draugai ir draugės, broliai ir seserys, Amerikos lietuviai, — kreipiasi jis į išvykstančius.— Atrodo, kad dar taip neseniai jūs atvykote aplankyti savo tėvų žemę — Lietuvą. O štai jau prabėgo 25 viešnagės dienos, ir atėjo mūsų atsisveikinimo valanda.

Per savo viešėjimo laiką Tarybų Lietuvoje jūs sužinojote ir savo akimis pamatėte, kaip ant karo paliktų griuvėsių išaugo nauji miestai ir kaimai. Keliaudami Lietuvos žeme, jūs pamatėte, kaip pasikeitė Lietuvos veidas Tarybų valdžios metais. Jūs buvojote naujose gamyklose ir fabrikuose, matėte Lietuvoje gaminamus laivus ir sudėtingas žemės ūkio mašinas, išvydote galingus traktorius, gaudžiančius naujajame Lietuvos kaime, kuris žengia kolūkiniu keliu. Jūs lankėtės ir naujose kultūros įstaigose, kurias irgi sukūrė Tarybų valdžia.

Jūs savo akimis matėte ir tai, su kokiu užsidegimu ir energija Lietuvos liaudis įkūnija savo amžiną svajonę — pajungti senelį Nemuną tarnauti liaudies labui. Lankydami Lietuvos miestus, miestelius ir kaimus, kalbėdamiesi su žmonėmis, jūs pamatėte atgimusią naująją Lietuvą, Tarybų Lietuvą, darbo žmonių Lietuvą, kuriančią naują, šviesų gyvenimą, drauge su visomis tarybinėmis tautomis žengiančią į pažangiosios žmonijos svajonę —komunizmą.

Viešėdami savo tėvų žemėje, jūs įsitikinote, kokie nepagrįsti, melagingi yra į užsienį pabėgusios saujelės Lietuvos liaudies priešų prasimanymai apie darbo žmonių Lietuvą. Būdami tėvų žemėje, jūs sužinojote, kaip šie išdavikai, buvę hitlerinių budelių talkininkai, sutepę savo rankas nekaltų žmonių krauju, nusikalto mūsų liaudžiai, visai žmonijai. Ir dabar jūs galite suprasti, kodėl jie širsta ant savo tautos, savo liaudies.

Brangūs broliai ir seserys! Mes iš visos širdies džiaugiamės, kad jūs akivaizdžiai galėjote pamatyti tėvų žemę ir patys įvertinti įvykusius joje pakitimus. Mes, gyvenantieji Lietuvoje, gerai žinome, su kokiu skausmu ir kokia širdgėla buržuazijos valdymo metais lietuviai palikdavo savo tėvų žemę ir vykdavo į užjūrio šalis laimės ieškoti. Jie palikdavo savo tėvų žemę, nes ji buvo jiems rūsčiausia pamote.

Ir tik Tarybų valdžios sąlygomis Lietuva visiems darbo žmonėms tapo tikra motina. Ne iš Lietuvos į užsienį, o iš užsienio, iš tolimųjų užjūrio šalių į savo brangiąją tėvų žemę Lietuvą-tėvynę po daugelio klajonių metų grįžta lietuviai. Ir Lietuva, kaip tikra motina, išsiilgusi savo sūnų ir dukrų, juos karštai priglaudžia prie savo krūtinės.

Tarybų Lietuvos vyriausybė, Lietuvos liaudis visados prisimena ir prisimins savo brangius tėvynainius, išsisklaidžiusius po svetimas žemes, ir niekuomet jų nepamirš. Leiskite Tarybų Lietuvos vyriausybės, visos liaudies vardu jūsų asmenyje nuoširdžiausiai pasveikinti Jungt. Amerikos Valstijose gyvenančius pažangiuosius lietuvius, perduoti jiems T. Lietuvos vyriausybės ir visos lietuvių tautos nuoširdžiausius sveikinimus ir palinkėti sėkmės tame dideliame kultūros darbe, kurį jūs dirbate. Leiskite pareikšti įsitikinimą, kad šis jūsų atsilankymas tėvų žemėje yra ne paskutinis ir jis sustiprins mūsų broliškus ryšius!

Džiugiais pritarimo plojimais sutiko svečiai šiuos drg. Preikšos žodžius.

Susijaudinusi į išlydinčius kreipiasi Amerikos lietuvių literatūros draugijos Centro Komiteto pirmininkė K. Petrikienė.

—Brangūs broliai lietuviai,—sako ji. — Mums labai graudu, kad atėjo valanda išsiskirti su jumis. Būdami Lietuvoje, mes laiko veltui neleidome ir daug pamatėme, daug patyrėme. Jūs tikrai labai daug pasiekėte. Ir mes matome, kokie prasimanyti yra tvirtinimai, jog Lietuvoje žmonės vargsta. Grįžę į Jungtines Valstijas, mes stengsimės kuo plačiau paskleisti tiesą apie jūsų gražią tikrovę. Mes, JAV lietuviai, darbuosimės tam, kad ryšiai tarp jūsų ir mūsų vis labiau stiprėtų, kad mes kartu su jumis padėtume išsaugoti taiką visame pasaulyje. Karštai dėkojame už tai kad mums buvo suteiktos tokios plačios galimybės skersai ir išilgai važinėti po Lietuvą, susipažinti su šimtais ir tūkstančiais žmonių. Per visą kelionę mes, jautėme laisvę pilniausia to žodžio prasme. Ačiū už džiaugsmą, kurį jūs mums suteikėte. Mes tikimės jus dar aplankyti. Brangūs broliai ir seserys, mes neatsisveikiname, o sakome: iki pasimatymo!

Ir vėl aidi plojimai, daugelio turistų ir lydinčiųjų akyse ištrykšta ašaros.

Prie mikrofono prieina "Vilnies" laikraščio redaktorius J. Jokubka.

— Mūsų viešėjimas tėvų žemėje — tai neužmirštamos dienos, — sako jis. — Sunku išreikšti tą didį jausmą, kurį mes patyrėme, pajutę po kojomis gimtąją žemę. Mes prisiminėme jaunystės dienas, kai mums, beieškant duonos kąsnio, teko palikti tėviškę. Šiandien, išvykdami iš Tarybų Lietuvos, mes turėtume susigraudinti. Bet atsisveikinimo graudulį sušvelnina tai, kad mes pamatėme jūsų didžiulius laimėjimus atstatant savo tėvynę. Mus džiugina jūsų didelė energija statant tą gražų rūmą, kuris lietuviams tapo tikra tėvyne. Noriu tarti didelį ačiū už jūsų vaišingumą. Būkime tikri, kad mūsų tautiečiai Amerikoje sužinos tikrą tiesą apie jūsų gražų gyvenimą. Didelis, didelis ačiū jums, broliai ir sesės!

—Skaudu, labai skaudu palikti tėvų žemę, kurios anksčiau man neteko matyti, — pasakė pažangi Amerikos lietuvių kultūros veikėja M. Stenslerienė. — Jūsų didingi darbai ir dar didingesni ateities planai visuomet liks mūsų atmintyje. Linkime jums viso gero ir didelio pasisekimo jūsų veikloje kovojant už žmonių laimę ir taiką.

...Paskutinės atsisveikinimo minutės. Lydintieji apsupa svečius, įteikia jiems gėlių puokštes.

—Iki pasimatymo!—moja rankomis svečiai.

—Laimingos kelionės! — linki lydintieji. — Sėkmės jūsų pažangiame darbe ir asmeniniame gyvenime.

Lėktuvas pakyla į orą. Dar ilgai moja susirinkę aerouoste vilniečiai, išlydėdami užjūrio brolius ir seses. (ELTA)

Svečiai iš JAV "Kauno audinių" fabrike.
L. Serapinas

SUĖMĖ ŽMOGŽUDĮ TIK PO 44 METŲ

Fresno, Calif. — Čionai suimtas Nikolas Kasanovič, jugoslavas, 76 metų amžiaus. Prieš 44 metus, būtent, 1915 m., Pittsburgh, Pa., apylinkėje jis nudūrė savo žmoną. Po to atvyko į Kaliforniją ir gyveno po Peter Novik vardu. 1923 metais apsivedė antru kartu. Dabar serbų laikraštyje padavė paieškojimą savo dviejų brolių, gyvenusių Pittsburgho apylinkėje. Bet nors ieškojo Peter Novik vardu, bet buvo susektas ir suimtas.

Amerik. lietuvių susitikimas su rašytojais ir žurnalistais

Rašytojai: R. Mizara, A. Margeris ir A. Venclova Palangoje.
L. Serapinas

VILNIUS. — Rugpiūčio 19 d. pirmoji Amerikos lietuvių turistų grupė susitiko su lietuvių tarybiniais rašytojais. Į susitikimą, kuris įvyko Lietuvos TSR Rašytojų sąjungoje, atėjo R. Mizara, A. Margeris, J. Jokubka, M. Stenslerienė, A. Metelionis, K. Petrikienė, S. Penkauskas, J. Mažiukna, A. Juškevičienė, P. Jasilionienė ir kiti svečiai iš JAV.

Amerikos lietuvius šiltai pasveikino Lietuvos TSR Rašytojų sąjungos valdybos pirmininkas E. Mieželaitis. Jis pristatė svečiams į susirinkimą atėjusius rašytojus, literatūros mokslo ir kritikos darbuotojus. Rašytojas R. Mizara papasakojo susirinkusiems apie pažangiųjų Amerikos lietuvių visuomeninę veiklą.

Susitikime kalbėjęs Amerikos lietuvių rašytojas gydytojas A. Margeris šiltai atsiliepė apie lietuvių tarybinių rašytojų kūrinius. Jų knygos artimos ir suprantamos paprastiems darbo žmonėms.

—Leiskite išreikšti savo didelį džiaugsmą, — pasakė rašytojas J. Baltušis, — kad žmonės, su kuriais mes susirašinėjome ir kurių labai laukėme, pagaliau yra mūsų tarpe. Mūsų bendradarbiavimas nuolat stiprėja. Tokia dvasia mes ir toliau turime dirbti. Mes norime, kad Tarybų Lietuvos darbo žmonės plačiau susipažintų su Amerikos lietuvių gyvenimu. Šioje srityje mes laukiame jūsų paramos.

Profesorius B. Pranskus išreiškė pageidavimą, kad Amerikos pažangieji lietuviai sukauptų ir prisiųstų į Lietuvą daugiau medžiagos apie Amerikoje leidžiamą lietuvių literatūrą ir kultūrinį gyvenimą. Tokia medžiaga labai reikalinga lietuvių kultūros istorijai pilniau nušviesti.

Amerikos lietuvių literatūrinės draugijos Centro Komiteto pirmininkė Katrina Petrikienė papasakojo, kad draugija pastaruoju metu surinko daug Amerikoje įvairiu laiku išleistų lietuviškų knygų ir laikraščių. Tačiau Amerikoje nėra kam šios gausios medžiagos apdoroti. Ji paprašė, kad šį darbą padėtų atlikti Tarybų Lietuvos literatūros mokslo darbuotojai, ir žadėjo reikalingą medžiagą prisiųsti.

Lietuvos TSR liaudies poetas T. Tilvytis ir respublikos Rašytojų sąjungos valdybos pirmininkas E. Mieželaitis širdingai padėkojo svečiams už apsilankymą ir palinkėjo jiems ir jų šeimoms daug laimės asmeniniame gyvenime bei sėkmės visuomeninėje veikloje.

Susitikimas praėjo šiltai, draugiškai.

Prieš išvykdama į Tarybų Lietuvos, Amerikos lietuvių turistų grupė vakar, rugpiūčio 19 d., "Tiesos" redakcijos salėje susitiko su respublikos sostinės žurnalistais.

Lietuvos TSR Žurnalistų sąjungos valdybos vardu kalbėjęs J. Mitalas pasveikino svečius. Užsimezgė gyvas pasikalbėjimas.

Amerikos lietuvių rašytojas R. Mizara svečių vardu padėkojo už pakvietimą susitikti. Žurnalistai susidomėję išklausė jo pasakojimo apie tai, kaip Amerikos pažangieji lietuviai vertina iš tėvų žemės gaunamą spaudą. Jis pažymėjo, kad Tarybų Lietuvos spauda nuolat tobulėja, darosi vis patrauklesnė.

Atsakydamas į "Tarybinio mokytojo" laikraščio redakcijos darbuotojo P. Želvio klausimą apie tai, kokį įspūdį svečiams padarė pasiekimai liaudies švietimo srityje, rašytojas, gydytojas A. Margeris pažymėjo, kad jam ypač gerą įspūdį paliko susitikimai su studentais. Jie studijuoja rimtai, turi sukaupę daug žinių. Amerikos lietuvių literatūros draugijos centro pirmininkė K. Petrikienė pridūrė, kad visas Lietuvos jaunimas puikus ir jam sudarytos palankiausios sąlygos lavintis.

Apie tai, kaip smarkiai pasikeitė Tarybų Lietuvos miestų ir kaimų gyvenimas, kalbėjo Amerikos lietuviai J. Gasiūnas ir D. Jusius. Jie pažymėjo, kad kolūkinis kaimas padarė didžiulę pažangą. Žmonės gražiai rengiasi, stato tvirtus mūrinius namus, augina naujas kultūras. Lietuvoje, pažymėjo jie, dabar yra daug puikių asfaltinių kelių, geras transportas.

Savo įspūdžiais iš kelionės po Lietuvą pasidalino taip pat svečiai J. Jokubka, M. Stenslerienė, J. Stanislovaitis ir A. Metelionis.

Atsisveikindami Vilniaus žurnalistai palinkėjo svečiams laimingos kelionės ir daug sėkmės. (ELTA)

KINAI NUGALĖJO DIDELĘ SAUSRĄ

Pekinas. — Šiemet Kinijos derlių išgelbėjo žemės ūkio komūnos ir masinis žmonių veikimas. Sausra buvo taip plati, kad lietė arti 50,000,000 akrų plotus. Bet desėtkai milijonų žmonių stojo darban ir iš Geltonosios, Yangtze ir kitų upių vandens taupų apdrėkino 31,000,000 akrų plotą ir sausrą nugalėjo.

Philadelphia, Pa. — Laivai išleisdami į jūrą atidirbtą alyvą ir versdami atliekanas užteršė maudynes. Valdžia patvarkė, kad teršėjai bus baudžiami $2,500 piniginiai ir po metus kalėjimo.

Tarybų Lietuvoje klesti naujas gyvenimas

(Tąsa nuo 1-mo puslapio)

niui aplankėme eilę kolūkių Suvalkijoje, Žemaitijoje, Aukštaitijoje ir Dzūkijoje. Mes matėme prasčiau veikiančius kolūkius ir gerus kolūkius, kolūkius milijonierius. Kolūkiuose mes radome kultūros namus su bibliotekomis, su salėmis kultūrinei veiklai tarp žmonių plėsti.

Mes, pradėdami nuo Vilniaus, aplankėme daug Lietuvos miestų, kurių tik keletą norime čia suminėti: Trakus, Druskininkus, Alytų, Kapsuką, Kauną, Klaipėdą, Palangą, Telšius, Naująją Akmenę, Kuršėnus, Dotnuvą, Kėdainius ir kitus miestelius bei vietoves. Vienur pabuvojome ilgiau, kitur trumpiau. Du dalykai mus labai stebino: karo sugriautų miestų atstatymas ir pramonės plėtojimasis, naujų fabrikų steigimas. Kur tik šiandien Lietuvoje pasisuksi, ten matysi gyvenamųjų namų ir fabrikų statybą. Neįmanoma čia visa tai atžymėti. Užtenka tik suminėti tokius didelius ir Lietuvai visiškai naujus kaip Klaipėdos laivų statykla ir Naujosios Akmenės cemento fabrikas, netoli kurio įsisteigė naujas miestas su pavyzdingais gyvenamaisiais namais ir kultūriniu centru. O labiausiai mus nustebino Kauno hidroelektrinės statyba, kuri bus pilnai užbaigta 1960 metais.

Mes aplankėme ir nulenkėme savo galvas prieš visą eilę paminklų, pastatytų tose vietose, kur hitleriniai fašistai ir lietuviškieji banditai vykdė masines tarybinių piliečių žudynes. Aplankėme Panerius, Pirčiupį, Kauno IX fortą ir daug kitų vietų, kur ilsisi nuožmaus fašizmo aukos. Iš viso Lietuvoje fašistai nužudė arti 500 tūkstančių civilinių Lietuvos gyventojų ir daugiau kaip 200 tūkstančių tarybinių karo belaisvių.

Sudėjus savo įspūdžius į krūvą, jie sudaro tokį paveikslą: čia vyksta nepaprastai greitais tempais statyba, čia plečiasi iki šiol mums nematytas žmonių mokymasis, čia yra suklestėjusi nauja kultūra. Būtume, žinoma, neteisingi sau ir kitiems, jei sakytume, kad Lietuvoje jau nebėra jokių trūkumų, kad čia viskas yra taip, kaip tame pasakiškame rojuje. Šen ir ten trūkumų dar matėme, bet tie trūkumai trūkumėliai nublėsta prieš tuos didžius pasiekimus, pasireiškiančius ekonomikoje ir kultūroje. Žmonės šiandien geriau valgo nei kitados, gražiau apsirengę, nei kitados rengėsi: mes niekur nematėme žmonių, avinčių klumpėmis, vyžomis bei naginėmis — visi avi batais bei bateliais. Daugumą žmonių, kuriuos mes matėme miestuose ir miesteliuose, jei jie atvyktų į Amerikos miestus su savo apranga, vargiai juos kas beatskirtų nuo amerikiečių.

Tokius įspūdžius mes įgijome Lietvoje, čia išbuvę 25 dienas.

Mes šventai išpildysime daugelio Lietuvos žmonių prašymus, kad pasveikintume jų gimines bei bičiulius Amerikoje. Pasveikinsime juos, mieli tautiečiai, ir papasakosime jiems, kaip jūs gyvenate.

Mes labai norėtume pabuvoti Lietuvoje daug ilgiau, bet to negalime padaryti, kadangi turime grįžti prie savo užsiėmimų ten, kur gyvename.

Labai širdingai dėkojame visoms Tarybų Lietuvos vadovaujančioms įstaigoms, visuomeninėms organizacijoms, visiems, kuo nors prisidėjusiems prie to, kad mūsų buvimas Lietuvoje būtų smagus.

Dar kartą reiškiame padėką Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsieniu draugijai, kuri darė visas pastangas mums padėti, kad galėtumėm pamatyti juo daugiau Lietuvos ir pasikalbėti su juo didesniu žmonių skaičiumi.

Ligi kito pasimatymo, mieli tautiečiai, broliai ir seserys!

1959. VIII. 19. Vilnius

A. Dočkienė, S. J. Jokubka, D. Jusius, A. Grigas, J. Gasiūnas, J. Krasnickas, A. Lipčius, A. Margeris, D. Matis-Matusevičius, R. Merkis, J. Mažiukna, R. Mizara, A. Metelionis, S. Penkauskas, K. Petrikienė, J. Smalenskas, J. Stanislovaitis, K. Stanislovaitienė, M. Stenslerienė, J. Smitienė, P. Jasilionienė, A. Juškevičienė.

DEMOKRATAI PATYS SAU KENKIA

Washingtonas. — Demokratai senatoriai ir kongresmanai eina senu "raudonbaubizmo keliu". Jie stojo už didesnes karo reikalams išlaidas. 95 demokratai balsavo už Landrum - Griffino bilių prieš unijas. Dabar Trumanas išstojo prieš Eisenhowerio ir Chruščiovo susitikimą. Ši jų politika jiems duos smūgį 1960 metais.

Buenos Aires. —Sustreikavo 250,000 argentiniečių mėsos gaminimo darbininkų ir sulaikė 7,000 fabrikų.

Svečiai Akmenės cemento fabrike.
L. Serapinas

KĄ OŠIA PANERIŲ PUŠYS

Kai traukinys ėjo pro Panerius, kai kas bandė iššokti. Viena moteriškė iššoko labai nelaimingai — nusilaužė abi kojas. Ją prie geležinkelio begulinčią ir rado vokiečiai, kurie dabar labai sustiprino sargybą. Mat, neseniai šalia tunelio sprogo mina. Tie vokiečiai pagavo dar tris merginas, kurios, laimingai iššokusios iš traukinio, nesusiorientavo, į kurią pusę bėgti pasislėpti.

Naktį jas pralaikė sargybos būstinėje šalia tunelio, o rytą, sulaikę pastoti, atvežė į bazę ir čia sušaudė, kaip paprastai prieš tai išrengę. Išrengė ir tą moteriškę, kuri buvo susilaužus abi kojas.

SPALIO 1 D., PENKTADIENIS

Šiandien sušaudė du sunkvežimius — apie penkiasdešimt žmonių. Bešaudant viena mergina, kaip vėliau pasakojo policininkai, sušukusi:

—Visų neišžudysit! Už viską jums bus atkeršyta!

SPALIO 2 D., ŠEŠTADIENIS

Naktį iš rugsėjo 16 d. į 17-tą Gardino plente partizanai Luknėje sudegino tiltą. Būdinga, kad dviejų kilometrų atstu, Paluknėje, buvo vokiečiai, bet jie naktį į įvykio vietą neatvyko. Bijo.

Pastaruoju metu vis dažniau girdėti apie partizanus. Šiandien aš važiavau į Novickiškius, kurie netoli Eišiškių. Miške, prie pat kelio, matyti daug besimėtančių tuščių gilzių. Sako, kad čia įvykęs mūšis tarp vokiečių ir partizanų.

Ant Merkio upės tilto žuvo vokiečių karininkas. Jį nušovė važiuojant. Ant tilto buvęs policininkų postas, tačiau jis išsilakstęs, pabėgęs į Eišiškes—išsigando partizanų.

Titėnuose, išsigandę partizanų, vokiečiai palei savo barakus iš žemių ėmė daryti sustiprintą sieną. Ant plento ties Titėnais ir Palukne kelias pertvertas šlagbaumais—tikrina kiekvieną automašiną.

SPALIO 4 D., PIRMADIENIS

Pusę vienuoliktos atvažiavo mašinos ir atvežė apie penkiasdešimt žmonių. Šiandien sušaudė tris mašinas. Ketvirtos jau nebespėję.

Vakare apie 7 valandą Kulakovskis iš Kucebo derėjęs sušaudytųjų rūbus. O Jankovskis po sėkmingos "prekybos" taip pasigėręs, kad negirdėjęs, kaip vakare, prieš dešimtą, netoli Lentvario sprogusi mina. Paneriuose kai kas nuogąstaująs, nes naktį iš 3 į 4 ant strateginio plento irgi sprogusi mina.

SPALIO 6 D., TREČIADIENIS

Po vienos dienos pertraukos šiandien vėl su nepaprastu skubėjimu ėmė šaudyti. Šaudo net sutemus, ko iki šiol dar nėra buvę. Iš viso šiandien sušaudė apie 400 vyrų, moterų, vaikų.

Lyg susitarę šiandien iš pat ryto prie bazės susirinko visi kupčiai su "brokuotoju" Kulaskiu iš Skorbutėnų priešakyje. Ryšium su tuo, kad šaudymas užsitęsė labai vėlai, prekyba šiandien neįvyko. Bet tai nepamaišė visiems pirkėjams ir policininkams pas Rudzinskus susimesti gerti. Ir gers, matyt, kaip paprastai, per visą naktį.

SPALIO 8 D., PENKTADIENIS

Šią naktį sudegė tiltai ant Merkio ir Šalčios ten, kur seniau buvo policininkų postai. Kalbama, jog partizanai pamatę, kad tuo keliu į Vilnių traukiama sunkioji artilerija, nutarė būtinai perkirsti šią arteriją.

SPALIO 11 D., PIRMADIENIS

Jau trys dienos, kai negirdėti sprogstant minų ant geležinkelio. Dabar mėnesiena, naktys šviesios, viskas matyti kaip dieną. Matyt, todėl ir ramu.

O bazėje po senovei aidi šūviai. Šiandien sušaudė tris šimtus žmonių. Skudurų pirkliai, priekyje su Kulaskiu, dabar, galima sakyti, nė nesitraukia nuo bazės. Geria per ištisas naktis. Kulaskis geležinkelio būdelėje laiko bidoną su samagonu. Neužtenka tik papirosų. Po 120 rublių moka už dvidešimt papirosų. Kad tik būtų.

SPALIO 15 D., PENKTADIENIS

Šiandien į Panerius atvyko automašinos su vokiečiais. Appsigyveno beveik kiekvienuose namuose, užimdami geriausią buto dalį. Šis karinis dalinys, pasirodo, skirtas kovai su partizanais.

Daugiausia pagyvenę vokiečiai. Čiaudo, kosi. Kaip jie pasakoja, pirma stovėjo ties Polocku. Ir ties Briansku pabuvo. Ten irgi kovoję prieš partizanus. Kai užsimena apie partizanus, tai patys neslepia, jog jų bijo.

Vokiečiai visur kaišioja nosį. Žmogus taip jaučiasi, jog gyventų namuose su permatomom stiklinėm sienom.

SPALIO 18 D., PIRMADIENIS

Partizanų veiksmai kas kartą vis skaudesnį vokiečiams. Gobstuose jie sudegino du garažus šalia vokiečių sargybinės būstinės. Sudegė ir paskutinis barakas Gobstuose, ir terpentino fabrikėlis.

Vokiečių komendantūra Paluknėje gavo laišką "iš miško," kad barakai bus sudeginti ir Paluknėje. Visa komendantūra apsikasė. Policininkai bijo pasirodyti ant plento.

SPALIO 23 D.,, ŠEŠTADIENIS

Į penktadienio naktį visi telegrafo ir telefono stulpai nuo Gobstų iki Ropių abiejose kelio pusėse buvo nupiauti. Telefono ryšys su Eišiškėmis, Valkininkais ir Vilniumi nutrauktas.

Vokiečiai, nežinodami tikros padėties ar užsimiršę, bando plentu važiuoti į Gardiną. Bet vėliau priversti grįžti—nėra tiltų. Šiandien grįžo didžiulė mašinų kolona.

SPALIO 25 D., PIRMADIENIS

Šiandien anksti rytą, apie 9 val., bazėje pasigirdo netvarkingi, skubūs šūviai. Ir šūviai sklido ne iš vienos kurios vietos, o iš visur, dargi prie pat tvoros. Keletas kulkų prazvmbė net viršum plento.

Moterys, kurios į Panerius atnešė pieną, negali keliuku pro bazę grįžti į namus—buvo priverstos laukti Paneriuose.

Pasirodo, vos tik atvežė mašiną šaudyti, visi išsilakstė.

SPALIO 28 D., KETVIRTADIENIS

Šiandien tylu, jeigu nekreipti dėmesio į girtų policininkų šūvius bazėje ir ant plento. Bendrai šis mėnuo policininkams buvo sėkmingas. Vien tik šio mėnesio septynioliktą ant plento iš valstiečių atėmė septyniasdešimt litrų samagono. Ta proga gėrė puodukais. Nespėja net išsipagirioti—visą laiką girti. Žmones šaudo irgi girti.

Šiandien apie ketvirtą valandą nelauktai dar atvežė vieną mašiną žmonių. Tai buvo moterys ir vaikai. Dviem merginom, išrengtom iki marškinių, pasisekė pabėgti. Tačiau vieną netrukus sugavo vokietis beeinančią plentu ir pristatė į bazę. Kita, pabėgusi iš bazės, pasibeldė į vieną namą, prašydama ją priglausti. Ir kaip tyčia, tame name buvo įsikūrę policininkai. Ir ją vėl nuvarė į bazę.

Du kartus į bazę buvo atvažiavęs motociklas su priekaba. Abu kartus jis atvežė priekaboje kaip šieną, vieną ant kitos sukrautas moteris. O ant jų viršaus raidtas sėdėjo policininkas. Mat, pasirodo, bevežant į bazę, kai kas bandė pabėgti iš mašinos. Ir daug kas iššoko nelaimingai — paliko gulėti su sulaužytom kojom ar prisimušę ant žemės. Jas sužeistas, vaitojančias ir surinko motociklas

LAPKRIČIO 4 D., KETVIRTADIENIS

Po ilgos pertraukos vakar vėl atvežė vieną automašiną žmonių. Šaudė duobėje, kuri ties Rudzinskais.

Dabar šalia duobės stovi statinė su kalkėmis. Tomis kalkėmis tuojau po šaudymo pabarsto užmuštuosius. Kaip pasakoja policininkai, kiti lengviau sužeistieji apsimeta užmušti, kad vėliau galėtų pabėgti. Dabar, kai užpila kalkėmis, kiti pradeda duobėje "šokinėti." Bet jų niekas nepribaigia—vis tiek nusibaigs.

Šiandien į geležinkelio būdelę vėl susirinko didelė grupė "pirklių" — Kulaskis, Senkevičius, Charbijevičius, kurio tėvą karo pradžioje sušaudė, eilė kitų. Jie visi užuodė, kad policininkai turi paslėpę sušaudytųjų rūbų.

Apie pirmą valandą du policininkai ant Rudzinsko pirkios laiptelių atidarė "turgų" — ėmė rodyti kažkokius vyriškus rūbus, vaikiškus daiktelius.

Aš ilgiau bijojau juos stebėti, kad nesukelčiau įtarimo. Pastaruoju metu į mane kažkodėl skersai ėmė žiūrėti...

★

Šiais žodžiais baigiasi mūsų kiek sutrumpintas nežinomo autoriaus atsitiktinai, kasant daržą, rastas dienoraštis apie fašistinių okupantų ir jų tarnų buržuazinių nacionalistų žvėriškumus Paneriuose, apie tokias masiškas žmonių žudynes, kokių dar niekada nebuvo žinojusi Lietuvos istorija.

(Pabaiga)

"Kur tu, brolau, regėsi tokį širdį jaudinantį vaizdą"

pirmieji kelionės į Tar. Lietuvą įspūdžiai

1. NEBETOLI TĖVYNĖ...

Dienelė brėkšta. Skrendame per Atlantą. Debesų draikai žemai apačioje atrodo lyg baltučiutės, pašiurusios vilnos.

Pavarom laikrodžius bent ketvertą valandų į priekį pagal Europos laiką. Ojegi, kaip vėlu: jau po vidurnakčio, arti pirma valanda. Reikia bent kiek primigti, nes ryte apie 7 valandą apsistosime Hamburge, laiko nebedaug.

Miego? Anei kruopelės. Neima miegas ir gana. Bando ir kiti bent sudėti akis, bet veltui, tad ir ima čiauškėti, kalbėtis, juokus krėsti. Sėdint, o dar lėktuvui burzgiant užsnūsti negalima. Na, galvoju, bus riestai: be miego galva bus kaip alavinė, neįstengsiu ir rašyti. Bet nieko. Tiesiog negaliu suprasti, iš kur atsiranda toks nuostabiai lengvas budrumas?

Tai ir pradedu rašyti. Kapitonas praneša, jog jau netoli Hamburgas. Žiūrsteliu pro langą. Jau skrendame viršum Vokietijos pakraščio, leidžiamės žemyn. Įžiūriu miškelius, namukų eiles, žalius ir geltonus sklypus. Vieškeliais matyti ropojant vabaliukus: tai automobiliai juda — nedidukai tokie.

Lėktuvas lėtina greitį, leidžiasi žemyn, apsuka ratą viršum priemiesčio, dar pora minučių, ir mes išlipame Europos žemėje. Suėjom į laukiamąjį kambarį, pasivaišinom vokiškais gėralais, kava. Parašę keletą atvirukų, išsiunčiame juos. Po gero pusvalandžio vėl į lėktuvą. Netrukus nutūpėm Kopenhagoje. Čia persėdome į kitą tos pačios SAS kompanijos lėktuvą.

Ar ilgai skrisime į Maskvą? Gal apie 4 valandas.

Šaunam vis į rytus, į rytus. Šiame lėktuve išgirdome sklandžiai, gražiai kalbant rusiškai. Kapitonas praneša anglų, paskui rusų kalba per kokią vietovę skrendame, kada ten ir ten būsime. Padalijo visiems užpildyti muitinės blankus.

Žiūri svajingai pro langą, o galvoje mirga išleistuvių vakarienės draugai, draugės, prisimena kalbos, atsisveikinimai, karšti, jausmingi linkėjimai, net ir ašaros. Sunku ir skaudu sutraukyt ilgo gyvenimo ryšius, organizacinių darbų reikalus, raštų dalykus. Penkiasdešimt trejus su puse metus išgyvenusiam amerikinės "laisvės" šaly teko daug, daug ką matyti, perkentėti, skaudžiai perjausti.

Apsikabinam, pasibučiuojam, ir smelkia tau paširdžius...

—Nors laiškelį mums parašyk, paguosk...— palydi žodžiai.

Kapitonas praneša, kad mes jau tarybinėje teritorijoje, praskrendam netoli Rygos, netoli Velikije-Luki, kad jau po valandos nutūpsime Maskvoje.

O štai ir milžiniškas Maskvos aerouostas. Tarybinė žemelė mielą! Žmonių visur tiršta: kambariuose, salėse. Kokia maloni staigmena — gi pats Justas Paleckis mus visus pasveikina, kviečia į Tarybų Lietuvą.

Vėl į lėktuvą, ir apie 10 valandą vakaro mes jau Vilniaus aerouoste. Koks susijaudinimas! Žmonių daugybė, gėlės, prakalbos, sveikinimai, linkėjimai... Vilniuje, Tarybų Lietuvos sostinėje! Nuo džiaugsmo, gilių įspūdžių vos sutvardau ašaras. Ir nuvežė mus autobusas į "Vilniaus" viešbutį. Plak smarkiau, širdele, varinėk gaiviai kraujuką... Sriautai galingų įspūdžių.

2. VILNIUJE

Vaikštau po atgimusį, švarutėlį miestą — Tarybų Lietuvos sostinę. Akys nespėja gaudyt malonių širdžiai vaizdų, protas nespėja registruot tirštai besitelkiančių galingų įspūdžių.

Svetingi draugai vilniečiai vedžioja mūsų būrelį, supažindina su senojo miesto įdomybėmis. Ir kaip gausu čia jų, tų giliai jaudinančių įdomybių ir staigmenų! Pirmiausia į akis krinta niekur pirma nematyta, neregėta švara, tvarkingumas, žmonių malonumas. Ar gatvė, ar parkas, ar kalno pašlaitė—taip mielai visur žaliuoja vešlioji žolė, žydi gėlės, krūmai. Tų gėlių išdėstymas tiesiog nuostabus. atsižiūrėt negaliu. Lenino aikštėje, Jaunimo sode, skvėruose ištisi gyvų gėlių kilimai, tarytum suausti tautinėmis juostomis. Ir oras koks puikus, ir toks švarutėlis, grynas, mielojo Vilniaus oras! Lyg kokį gaivų eleksyrą kvėpuoja krūtinė, ir taip visam miela, lengva, gera ir linksma. Kad kiek imsiu ir pratrūksiu džiugesio daina, užtrauksiu operos ariją, skardžiąją liaudies dainą... Ir kiek daug mes pamatėm meno ir dailės didingų kūrinių, žilos senovės liekanų, istorinių paminklų. Keturias dienas skubame ir visko pamatyt nespėjame. Tiesiog pritrenkia tokia meno ir kultūros lobių gausybė muziejuose, paveikslų galerijoje. Stebime plačiom akim ir jautriom širdim nuostabius menininkų kūrinius, Revoliucijos muziejus. Kaip kruopščiai čia surankioti ir išdėstyti revoliucinio judėjimo paminklai, relikvijos, nuotraukos, laiškai, dokumentai...

Petro ir Povilo bažnyčia pritrenkia žiūrovus nuostabia architektūra, skliautų linijomis, nematyto grožio ir formų ornamentais. Garsieji meistrai sugebėjo susieti tos gadynės realius vaizdus su savo lakios vaizduotės kūriniais. Juk tėra tik trys tokie didingi baroko paminklai: Paryžiuje, Romoje ir ši įstabioji mūsų Vilniaus Petro ir Povilo bažnyčia.

Karių kapinės. Ilgesingai ir pagarbiai mus nuteikia visa šitų kapinių aplinka, paminklai, antkapiai, vainikai, gėlės, vešlūs medžiai. Oras irgi toks, kaip ir visur, kupinas aromatų ir dvelkia kažkuo ramiu, amžinu.

Gelžbetoninių konstrukcijų gamykla — kažkas neregėta, fenomenalu. Žviegia, griežia mašinos, klusniai slenka, kilojasi iš geležies ir cemento pagamintos milžiniško storio plokštės. Tai namų sienos, lubos, pertvaros. Kiek toliau keturi darbininkai jau sudėlioja, gretina keliamojo krano žemyn nuleidžiamas sienas, pertvaras su tiksliai padarytom angomis vandentiekiui bei dujų vamzdžiams.

Kino studijoje žiūrėjome skaidria mėlyne banguoja "Neringą", "Nemuno žiotis", "Jie—kauniečiai", "Julius Janonis", pagaliau "Adomas nori būti žmogumi". Vis tai lietuviški kino filmai, sukurti lietuvių rašytojų, scenaristų, aktorių, operatorių.

Pirčiupio baisybės. Rudieji hitleriniai žvėrys čia gyvus sudegino senelius, vaikus, vyrus ir moteris. Visą kaimą sudegino! Kalbėjom su keliais savo akim mačiusiais šias nežmoniškas baisybes. Šiurpas nugarą varsto...

O čia vėl Panerių neapsakomų žiaurybių vietos. Devynios plačios gilios duobės, liudija apie čia išžudytas fašistinio teroro aukas —dešimtis tūkstančių nekaltų žmonių. Matėme surinktus muziejuje dokumentus, daiktus, nuotraukas. Matėm net ir kaulų liekanas. Vietinė gyventoja pasakojo, ką ji matė ir girdėjo tų nuožmių žudynių metu.

Vykstame į Trakus. Plaukiojame garlaiviu po nepaprasto grožio ežerus, kurie aplink raudonuojančią saloje senąją pilį. Su mumis važiuoja rašytojai T. Tilvytis, V. Reimeris, Alf. Biliauskas, mokslininkai, kultūros veikėjai. Sutinkam čia ir seną pažįstamą, mielą draugą Igną Gašką.

Apžiūrime pilies liekanas, kruopščiai restauruojamą pagrindinį pilies pastatą, bokštus. Vaikščiojame po skliautais vienos seniausių Lietuvos tvirtovių, kur kiekvienas akmuo 'plyta' storiausia mūro siena bylo ja penkių amžių praeitim, širdyje įžiebia meilę ir pasididžiavimą savo gimtuoju kraštu, jos istorija, jos drąsiaisiais protėviais, atlaikiusiais prie šitos pilies sienų daug kruvinų ir žiaurių mūšių su kraugeriais kryžiuočiais, amžinais mūsų krašto priešais.

Čia pat darbuojasi restauruotojai, vadovaujami prityrusio architekto.

Pietūs saulėtame paežerės pastate. Prakalbos, dainos, muzika, vėl dainos, šokiai... Stebėjau, kaip linksmai traukia dainas mūsų poetai, rašytojai, mūsų draugai ir naujieji pažįstami.

Na, kur tu, brolau, regėsi tokį širdį jaudinantį vaizdą!

Dr. J. J. Kaškiaučiaus

RUGIAPIŪTĖ

Pirmieji Joniškio rajone išėjo kirsti žiemkenčių "Artojo" kolūkio žemdirbiai. Pirmosios rugiapiūtės dienomis čia nukirsta apie 70 hektarų žiemkenčių. Pirmą kartą kolūkio laukuose dirba kertamoji-rišamoji "ŽSR -1,8". Ji pakeičia 10 pėdų rišėjų ir palyginti su arkline kertamaja dirba pusantro karto sparčiau.

Nuotraukoje: rugiapiūtė ketvirtojoje brigadoje. Iš kairės į dešinę — kertamosios mašinistas Jonas Veleckis, brigadininkas Juozas Rudys ir kolūkio pirmininkas Pranas Norvaišas apžiūri naująjį derlių.

Montello, Mass.

Dviejų Dienų Labor Day Piknikas

Rengia Montello Lietuvių Vyrų Dailės Grupė

Rugsėjo 6 ir 7 September

Lietuvių Taut. Namo Parke

Keswick Rd., Montello

Art Mason's Orkestra
Abi Dienas

SEKMADIENĮ programoj dalyvauja: **Rose Stripinis,** solo; **William Yudeikis** ir **Rose Stripinis,** duetas; taipgi dainuos gražias dainas **Lietuvių Vyrų Dailės Grupė,** vadovybėje **Al. Potsus.**

PIRMADIENĮ: Traukimas **Transistor Radio**

Turėsime namie gamintų valgių, įvairių gėrimų.

ĮŽANGA NEMOKAMA

Šis bus paskutinis Labor Day piknikas šiame parke, nes parkas parduotas statymui namų.

Kviečiame vietinius ir apylinkinius dalyvauti.

Rengimo Komisija

Gimtojoje žemelėje

Vos tik keletą dienų išgyvenau savo brangiojoj Tarybų Lietuvoj, o taip daug aš patyriau, taip daug sužinojau, išmokau, perjaučiau ir įsisąmoninau, kad negaliu ir išpasakyti. Taip kupini mano širdis ir protas galingų įspūdžių, kad jaučiuosi esąs tarytum kokioj pasakiškoj šalyj.

Tarybų Lietuvos sostinė Vilnius kvėpuote kvėpuoja pergyventa istorija. Vilnius kupinas didžiulių paminklų, naujų drąsių statybų, šaunių užmojų. Kūrybinis darbas matyti kiekviename posūkyje, kiekvieno žmogaus akyse, veide. Ir taip visa stebėtinai tvarkinga, malonu, žmoniška.

Giliai mane stebina švara ir tvarka! Švarutis, grynas oras ne tik parkuose, miškuose, paežerėse, bet ir Vilniaus miesto gatvėse. Gatvės laistomos, kad dulkių nebūtų. Jos apsodintos medeliais, gėlėmis. Niekur nieko panašaus nesu matęs Amerikoje per 53 su puse metų. Gatvės ten šiukšlinos, dulkėtos, nuolat pašvinkusios automobilių dujomis, kad net kvapą užima. Parkai ir tie apžėlę, apgadinti, primėtyti šiukšlių. Ir visa atmosfera tokia atžari, svetima, priešiška. Turi nuolat budėti ir saugotis, kad tavęs kas neapvogtų, neužmuštų...

Visiškai kitas pasaulis Lietuvoje, Vilniuje. O jau tos gėlės tai tiesiog traukte traukia prie savęs. Taip jos susodintos, suderintos, prižiūrėtos, jog atrodo, tarytum, koks didžiulis kilimas, tautiniais raštais ataustas.

Mūsų antroji Amerikos lietuvių turistų grupė jau spėjo apžiūrėti, aplankyti ištisą eilę įdomybių, dailės ir meno kūrinių, istorinių vietų. Mūsų ekskursijos vadovai atsidėję aiškina, aprodinėja bent pačius įdomiausius dalykus — nesuspėsime visko apžiūrėti per taip trumpą laiką.

Ir kiek jau spėjome pamatyti, visa tai paliko gilų įspūdį! Pilna galva, pilnos akys, pilna širdis! Jau važinėdami autobusu, stebėjome naujus pastatus, įstaigas, fabrikus, klubus. Nustebę, pagarbiai vaikštinėjom po istorinį Gedimino kalną, po didingą Gedimino restauruotą pilį. Kokie žavingi vaizdai nuo viršutinių pilies kuorų! Širdis džiaugiasi, galva svaigsta tų vaizdų gausa ir įvairumu . . .

Neapsakomai laimingas, kad atvykau į savo numylėtąją gimtąją šalelę!

Jonas Kaškaitis

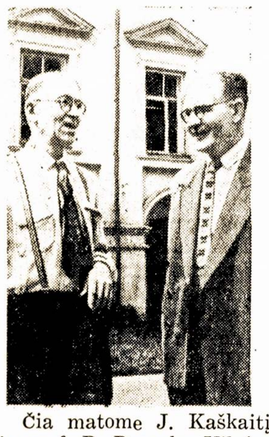

Čia matome J. Kaškaitį ir prof. B. Pranskų Vilniuje.

Iš Kauno į Klaipėdą

Antroji JAV lietuvių grupė tęsia kelionę po T. Lietuvą

Rugp. 20 d. — Pasisvečiavę keturias dienas pas gimines ir pažįstamus, JAV lietuvių antrosios turistinės grupės nariai susirinko Kaune. Sekmadienį jie apžiūrėjo Kauno HES statybą, Juliaus Janonio vardo popieriaus fabriką, lankėsi Kauno respublikinėje klinikinėje ligoninėje. Sekančią dieną svečiai nuvyko į Dotnuvą. LTSR Žemdirbystės mokslinio tyrimo institute jie susitiko su pirma Amerikos lietuvių turistų grupe, kartu apžiūrėjo instituto patalpas, fermas, laukus. Vėliau nuvyko į Kėdainius, kur buvo suruošti bendri abiejų grupių pietūs. Grįždami į Kauną, antroji Amer. lietuvių grupė aplankė Kauno pilį.

Antradienį svečiai nuvyko į Punią, užkopę į piliakalnį, grožėjosi gamtovaizdžiu. Vėliau Amerikos lietuviai nuvažiavo į Birštono kurortą. Apžiūrėjo gydyklas, kalbėjosi su poilsiautojais. Vakare, grįžę į Kauną, lankėsi LTSR Valstybinio nusipelnusio dainų ir šokių liaudies ansamblio koncerte. Sekančią dieną, aplankę istorijos muziejų, pasigrožėję dailės muziejaus ekspozicija, svečiai nuvyko į "Drobės" fabriką. Po to jie susitiko su Kauno dailininkais, jų tarpe su TSRS liaudies dailininku A. Zmuidzinavičiumi. Menininkai svečiams atminimui įteikė keramikos dirbinių. Svečiai taip pat lankėsi IX forte, apžiūrėjo čia įrengtą muziejų, mirties lauką. Vakare dramos teatre žiūrėjo K. Binkio "Generalinę repeticiją".

Vakar Amerikos lietuviai atsisveikino su Kaunu. Pro Vilkiją, Jurbarką, Pagėgius atvyko į Priekulės rajoną. Ilgą kelią svečius lydėjo žilasis Nemunas. Pakeliui svečiai, stabtelėję Saugų vaikų namuose, nuvyko į Stalino vardo kolūkį. Čia brangius svečius sutiko tautiniais rūbais apsirengusios merginos, pavaišino duona, druska ir lietuvišku alučiu, pionieriai apdovanojo gėlėmis, padeklamavo eilėraščių.

Amerikos lietuviai, lydimi kolūkio pirmininko Socialistinio Darbo Didvyrio Z. Višinskio, lankėsi kiaulių ir galvijų fermose, apžiūrėjo naujai statomą kiaulidę ir kitus ūkinius pastatus, kalbėjosi su kolūkiečiais. Naujuose gražiuose dviejų aukštų kolūkio kultūros namuose žemdirbiai surengė svečiams pietus. Prie vaišių stalo sėdo kolūkio galvijų fermos vedėjas Socialistinio Darbo Didvyris F. Kareiva, apdovanota Lenino ordinu melžėja E. Miežienė ir kiti socialistinio kaimo pirmūnai.

Pasilinksminę su kolūkiečiais, Amerikos lietuviai atvyko į Klaipėdą.

F. Laurinaitis

Tokio. — Virš Japoniškų jūrų sugedo ir į vandenį nukrito Amerikos karo lėktuvas "F—86". Japonai žuvininkai išgelbėjo lakūną.

Londonas. —Susikūlė du laivai jūroje ir žuvo 5 jūrininkai.

Motiejaus Klimo laiškas iš Lietuvos dukrai ir anūkei

Motiejus Klimas, antrosios amerikiečių turistų grupės Lietuvoje narys, rašo:

Vilnius

1959 m. rugp. 10 d.

Brangi Emily ir Wanda!

Visa mūsų grupė esame Vilniuje jau penkta diena. Pribuvome į Vilnių rugpiūčio 6 d., 10 val. vakare. Mus pasitiko su didžiausiomis iškilmėmis. Visas Vilniaus airportas buvo nušviestas šviesomis, šimtai žmonių buvo susirinkę pasitikti mus. Jaunos merginos, puikiai pasipuošę, įteikė kiekvienam po didžiulį bukietą gėlių. Mūsų visų grupėje buvo didžiausias susijaudinimas, kad beveik nebuvo galima nė kalbėti.

Maskvos airporte mus pasitiko Lietuvos atstovas Piliūnas ir pats Lietuvos prezidentas Paleckis. Mus visus nuvedė į puikų airporto restoraną ir pavaišino kuo geriausiais valgiais ir gėrimais. Paskui davė specialų lėktuvą skristi į Vilnių, nes tuo laiku nebuvo orlaivio, kuris reguliariai lėktų į Vilnių.

Po susitikimo Vilniuje mus nuvežė į puikų viešbutį "Vilnius." Mudu su Juška patekom į vieną kambarį. Tai lyg ir apartmentas: vienas didelis kambarys kaip "living room," kur yra radijo ir televizijos imtuvai, o antras didelis kambarys su dviem lovom, ir trečias kambarys—maudynė.

Po apsiprausimo tą vakarą vėl puikiausia vakarienė su įvairiausiais valgiais ir gėrimais.

Ryte davė gerus pusryčius. Po pusryčių greitai į autobusą, kuris veža parodyti įdomias Vilniaus vietas. Prašiau galimybės iškeisti travelers čekį į rublius, kad galėčiau pasiųsti jums telegramą ir savo seriai Julijai į Kauną atvežtą jai duoną. Atsakyta, kad šiandien nėra laiko eiti į banką, nueisite rytoj, kur yra padarytas susitarimas su banku. Telegrama yra pasiųsta "Laisvei" tą pat vakarą, kai atvykom į Vilnių. Tai pamaniau, kad sužinosi per "Laisvę" greičiau negu kad būčiau siuntęs telegramą, kai jau iškeitė čekius.

Rugpiūčio 8-os dienos anksty rytą, dar mums bemiegant, išgirdome barbenimą į duris ir balsą, kad mane nori matyti draugai. Tai buvo Julytė ir Baltrušaitis (Radušio sesers vyras); jie atvažiavo pas mane iš Kauno. Julytė vis girdėjo pranešimus per radiją ir jau matė visų vardus laikraštyje. Julytę priėmė į mūsų kompaniją, tai ji drauge su mumis valgė ir važinėjo po Vilniaus apylinkes; ji taipgi vieną naktį nakvojo tame pačiame viešbutyje. Vakar apie 5 val. ji išvažiavo atgal į Kauną, kad sukviesti visus mano gimines pas save arba pas seserį Oną, nes mums paskirta tik 4 dienos viešėti pas gimines — rugpiūčio 12, 13, 14 ir 15, o per tą laiką nebūtų laiko atskirai visus aplankyti.

Šiandien po pusryčių ir vėl važiuojame į skirtingas vietas. Mus visus vežioja specialiu busu, kurio šonai ir stogas iš stiklo, kad būtų galima gerai viską matyti važiuojant.

Beje, pamiršau paminėti, kad ir negalėjau duonos Julijai pasiųsti per paštą anksti tą dieną po atvažiavimo į Vilnių. Bet tą pačią dieną, popietę, man Rotomskis pranešė, kad yra žmogus, kuris turi važiuoti į Kauną, ti jis ir mano duoną nuveš, tai bus greičiau negu per paštą. Paduodant tam jaunam vaikinui duoną, pasirodė, kad jis gerai Juliją pažįsta. Aš parašiau ir sesers Onos antrašą, jeigu Julijos nerastų namie.

Rugpiūčio 11 d. Vakar nesuspėjau užbaigti tau laišką rašyti, nes reikėjo tuoj rengtis vėl kelionei, kad nepasilikčiau nuo saviškių grupės. Maniau, kad vakare galėsiu užbaigti. Bet kai tik sugrįžom į apsistojimo vietą, ateina Vida Baltrušaitytė. Tai taip ir pasiliko baigti laišką šiandien.

Vakar buvome nuvažiavę į Panerius. Aprodė tas vietas, kur vokiečiai hitlerininkai ir lietuviškieji fašistai išžudė suvirš 100,000 žmonių. Matosi duobės, kur buvo atrasti dar nesudegę lavonai ir apdegę kaulai. Teko sutikti keletą senukų, kuriems pavyko išlikti gyviems. Kai jie pradėjo pasakoti apie pergyventus įvykius, tai net šiurpuliai eina per visą kūną. Jie pasakoja, kad žudymo darbus atliko daugiausia lietuviai fašistai, o hitlerininkų vokiečių vadovaujami.

Apžiūrinėję tas vietas, nuvažiavome į Trakus. Ten mus ir vėl pasitiko didelis būrys žmonių; merginos, pasipuošusios tautiniais rūbais, ir čia mus visus apdovanojo bukietais. Atrodo, kad Lietuvoje gėlės yra labai populiarios, kad kas eina ką susitikti, tai vis su puokšte gėlių. Tą pastebėjau ir Maskvos airporte.

Šiandien važiuosime į Anykščius. Pasakojama, kad ten yra labai puikios, įdomios vietos, tolokai nuo Vilniaus.

Rytoj mus visus išvežios pas gimines, kur praleisime ketvertą dienų, o po to apžiūrėsime Kauną ir važiuosime į Birštoną, Palangą, ir Klaipėdą. Mums patarta, kad jei norėtume ko nors iš gintaro, tai geriausiai Palangoje ar Klaipėdoje.

Buities Finalas

Daugiau ryžto vėl įgausi,
Kai ant senatvės nusispiausi,
Ant širdies paliks gėriau
(Aš dažnai taip padarau).
Bet kaip ligos, ant galų galo,
Savo varžon įsivaro,
Spiauk ne spiaudęs,
O "svočios," neišspiausi
iš kerčios!
Jei turėsi ištekliaus,
Daktar's "Kas kenkia?,"
paklaus,
O išleisdams dar pridės:
"Ateisi už savaitės."
Jeigu ne, tai iš kerčios
"Svočia" šaltai "pabučiuos,"
O po to finalas seks,
Graboriui kojinės teks...

Senas Vincas

Albany, N. Y.—New Yorko valstijoje per 7 mėnesius 1959 metais automobilių nelaimėse užmušta 1,183 žmonės. 1958 metais per tą patį laiką žuvo 1,155.

Svečiai Kauno IX Forte.
L. Serapinas

Philadelphia, Pa.

DAR APIE GRICIŪNĄ

Jau buvo pranešta, kad Julius Griciūnas mirė rugpiūčio 3 dieną. Jį palaidojome rugpiūčio 7 d.

Velionis paliko dideliame liūdesyje žmoną Anastaziją, dukrą Josephine, sūnų Andrew, marčią Betty, anūkų, du brolius Ignacą ir Povilą, kurie gyvena Philadelphijoje. Jo du broliai Stasys ir Longinas mirė Lietuvoje.

Julius palaidotas Fernwood kapinėse, greta dukrelės Broniutės. Į laidotuves susirinko didelis būrys žmonių. Karstas skendėjo gyvų gėlių vainikuose. Pašarvotas buvo J. Kavaliausko šermeninėje, 1601-03 S. 2nd St. Į kapus palydėjo giminės ir draugai 11 automobilių.

Nuo kapinių visi palydovai buvo pakviesti pas sūnų, kur buvo atitinkamai priimti ir pavaišinti.

Julius iš Lietuvos paėjo Galvokų kaimo, Vabalninko parapijos. Į šią šalį atvyko 1901 metais. Susipažino su Anastazija Janulyte ir 1908 m. suėjo į šeimyninį gyvenimą. Visą laiką buvo geras šeimos tėvas. Iš amato buvo kriaučius. Kaipo darbininkui teko daug vargo matyti, sirgo jo žmona, mirė jaunutė dukrelė.

Velionis buvo susipratęs žmogus. Jis priklausė prie Lietuvių Literatūros Draugijos 10 kuopos nuo organizacijos susitvėrimo. Nuolatos skaitė "Laisvę," "Vilnį," "Liaudies Balsą." Nors pastaraisiais metais, apie 6 metus, gyveno iš senatvės pensijos, bet laikraščius laiku atsinaujindavo ir pagal išgalę dar paaukodavo.

Julius Griciūnas mirė sulaukęs 80 metų ir netikėtai. Paprastai jis vakare išeidavo pasivaikščioti. Rugpiūčio 3 d., apie 9 val. vakare, jis išėjo ir kažkodėl važiavo viršutiniu traukiniu, nuo 52nd St. išilgai Market St. link W. 63rd St. Ant 63rd St. jis nukrito nuo elevatoriaus platformos apie 30 pėdų žemyn, 10 val. vakare, ir vietoje mirė. Tūlas Ellis Taft sako, kad matė, kai krito žemyn, bet smulkmenų nežinome. Jo mirtis labai sukrėtė šeimą, kada apie tai pranešė policija.

Tebūna Juliui amžina ramybė ilsėtis! Jis jau baigė visus savo vargus ir rūpesčius. Reiškiu gilią užuojautą Griciūnienei, dukrai, sūnui ir marčiai.

P. Walantienė

PADĖKA

Reiškiame širdingiausią padėką visiems giminėms, draugams ir draugėms, kurie atjautė mus didelėje liūdesio valandoje, vienaip ar kitaip pagelbėjo, dalyvavo laidotuvėse, suteikė gėlių vainikus, grabnešius, LLD 10 kuopai už dovaną, didelis ačiū visiems!

Anastazija Griciūnienė, žmona
Josephine, duktė
Andrew, sūnus
Betty, marti

Berlynas. —Išvyko į Maskvą naujas Vokiečių Demokratinės Respublikos ambasadorius generolas R. Doelingas.

Maskva. — Tarybų Sąjunga ir Gvinija pasirašė prekybos ir technikinių priemonių pasikeitimo sutartį.

MIRUS

JONUI KAZLAUSKUI

Rugpiūčio 15 d. mirė mūsų org. narys Jonas Kazlauskas, palaidotas Mt. Olivet krematorijoj, rugpiūčio 24 d.

Šiuo mes—San Francisco, Oaklando ir San Leandro, Calif., draugai—reiškiame užuojautą jo sūnums, dukrelei, giminėms ir pažįstamiems.

M. Balton	G. E. Lapėnai
B. V. Sutkai	J. S. Karosai
J. M. Alvinai	A. V. Taraškai
N. J. Kazy	F. A. Balčiūnai
A. Demikienė	E. Šlegerienė
K. Šilkaitienė	J. Yankauskas
C. Mitchell	Olga Karpavičienė
Ig. Kamar	V. U. Burdai
K. Dimša	R. M. Mijat
P. A. Norkai	Telda V. Kingienė
V. Kubilius	A. Poškus
A. C. Mugianiai	V. Lizdenis
J. M. Mozūraičiai	V. Kisielienė
W. H. Jacobs	A. Baronai
F. D. Mačiuliai	V. L. Arnautoff

New Haven, Conn.

PADĖKA

Juozas ir Zofija Aleksos tariame širdingiausią padėką už surengimą parės proga mūsų 50-ties metų vedybinio gyvenimo. Nuoširdus ačiū sūnams, marčioms, giminėms, draugams, draugėms ir gaspadinėms už taip gražų mūsų pagerbimą.

Dėkui už suteiktas dideles dovanas. Ačiū vietiniams draugams ir iš toliau —Nashua, Hudson, Lowell, Lawrence, Hartford, Miami ir net iš Arizonos valstijos Stasiui ir Zofijai Alikoniams.

Mūsų šeimyninis 50 metų gyvenimas taip ūmiai prabėgo, tartum jis vakar prasidėjo, o tai buvo 1909 metais. Prabėgo jis, kaip tas mažų upelių vanduo į didesnes upes ir jau niekados nesugrįš. Mes galim džiaugtis dar tuomi, kad vis dar pajėgiame dirbti iš vien su kitais naudai darbo žmonių liaudies. Priimkite visi didelį ačiū!

Juozas ir Zofija Aleksai

Bukarештas. — Rumunai deda viltį, kad po Chruščiovo ir Eisenhowerio vizitų taikos reikalai sutvirtės.

Havana. — Kubos santvarkos priešai trukdo cukrinių nendrių auginimui.

Los Angeles, Cal.

Franas Urbonas davė $5 auką laikraščiui Laisvei. Jis taipgi užsirašė "Vilnį" ir aukojo $5. Taigi matome, kai kiti nyksta iš mūsų tarpo, tai randasi naujų, kurie ateina pagalbon. Tas draugas per vieną sykį pamokėjo $20 darbininkiškai spaudai.

Didelis ačiū jam.

M. Pukis

APIE AMERIKOS PREKIŲ LAIVYNĄ

Washingtonas. — Dabartiniu laiku po Jungtinių Valstijų vėliava plaukioja 1,019 laivų, iš jų 673 gabena sausas prekes, o 341 aliejų. Viso šie laivai yra 13,740,000 tonų įtalpos. Bet tai ne visas JAV prekybos laivynas, dar apie 40 procentų laivų plaukioja po Liberijos ir Panamos vėliavomis.

T. SĄJUNGA MINĖJO AVIACIJOS DIENĄ

Maskva. — Rugpiūčio 23 d. buvo minima Tarybų Sąjungos karo aviacijos diena. Įvyko ore paradai, Maskvoje ir kitų respublikų sostinėse sukaktį saliutavo iš 21 kanuolės. Dienraštis "Krasnaja Zvezda" rašė: TSRS niekam negrumoja, bet pasirengus atremti bent kokį imperialistų puolimą.

Worcester, Mass.

Rudeninis Spaudos

PIKNIKAS

Įvyks Sekmadienį

Rugsėjo 13 September

Olympia Parke

BUS ŠAUNI DAINŲ PROGRAMA

Bus geriausių namų gaminimo valgių ir įvairių gėrimų.
Kviečiame iš apylinkės miestų atvykti į šį gražų pasilinksminimą.

RENGĖJAI

Chicago, Ill.

Mirė gydytojas Vladas Prunskis

1959 m. rugpiūčio 21 d. Billings ligoninėje mirė gydytojas Vladas Prunskis, sulaukęs vos 46 metų amžiaus.

Velionis gimęs Lietuvoje, Utenos srityje. Mokslus ėjo Lietuvoje, baigė Vytauto Didžiojo universitetą Kaune. 1949 m. su šeima atvyko į šią šalį. Išlaikė reikiamus egzaminus ir kartu su žmona praktikavo mediciną. Savo profesijoje jis buvo gabus ir mokėjo su pacientais gražiai sugyventi.

Mirė vėžio ligos iškankintas. Gaila jauno ir gabaus gydytojo.

Liūdi žmona Albina Pundytė - Prunskienė, dvi dukros, sūnus bei eilė giminių.

—o—

Susirgo Helen Donik, buvo operuota. Tik prieš keletą savaičių buvo operuotas ir Pranas Donikauskas.

Ligos vargina ir abu J. ir K. Urbas. Jis jau seniai paralyžiaus užgautas, jinai serga cukrine ir širdies nesveikata. "V."

Gloucester Hgts, N. J.

Tapo išvežta į ligoninę draugė Mary Patten, Randasi Cooper Hospital, Camdene, Room d203. Lankymo valandos nuo 11 AM iki 8 PM.

Draugės ir draugai yra prašomi ligonę aplankyti ir tuo palengvinti jai tas sunkias valandas. Už tai ji bus jums didžiai dėkinga.

Camdenietis

KRISLAI

(Tąsa iš pirmo pusl.)

einančių metų lapkričio 8-tos bus pilni jaudinančių politinių veiksmų, kurie gali baigtis Amerikos darbo žmonių pergale, arba gali baigtis pralaimėjimu."

Taip, keturiolikos mėnesių labai maža veiklai, kad darbininkai laimėtų tikrai demokratinius, pažangius, darbo žmonėms prielankius įstatymų leidėjus ir valdininkus.

—:—

Kenksmingą švietimui ir santaikai mokyklose nuosprendį padarė teisėjas Bernard S. Meyer Mineolos Aukščiausiame teisme rugpiūčio 24 d. Jis leido Herricks miestelyje įsakyti vaikams liaudies mokyklose kalbėti maldą.

Savo tarimą Meyeris teisina tuo, kad, girdi, malda galinti būti visareliginė, tai yra, specifiškai nepriklausoma nė vienai kuriai religijai. Be to, malda nebūsianti verstina.

Teisėjas negalėjo nežinoti gyvenimiškos tiesos. O ji yra tokia: kas būna įsakoma ir daugumos praktikuojama, tas mažumai tampa prievarta.

Jeigu jums teko kada nors būti grupėje, kurios veiksmų jūs negalėjote veikti dėl įsitikinimų skirtumo, jūs jau žinote, ką reiškia neoficiali prievarta. Žvairiakiavimus, pašaipas, (o dažnai ir atvirus užgauliojimus) ne kiekvienas ir suaugęs paneša. Juo mažiau to tegalima tikėtis iš vaiko.

Penki Herricks miestelio gyventojai varde Civil Liberties Union pareiškė, kad teisėjo Meyerio nuosprendis paneigia atskyrimo bažnyčios nuo valstybės nuostatus. Unija bylą kels į aukštesnius teismus.

Sveikintinas Civilinių Laisvių Unijos žygis. Mūsų respublikos įkūrėjai teisingai mokyklą skyrė liaudies švietimui. Lai ji tik tam būna ir vartojama. O kas nori maldų, tam juk turi namus ir bažnyčias.

Petras Cibulskis

Praėjusį šeštadienį, rugpiūčio 29d., Mount Olivet kapinyno krematorijoje tapo sudeginti Petro Cibulskio palaikai. Į koplyčią paskutinį kartą su Petru atsisveikinti ir jį palydėti į krematoriją susirinko gražus, skaitlingas būrelis jo giminių, draugų ir prietelių. Koplyčioje apie velionį ir jo veiklą keletą žodžių tarė Stefanija Sasna, o krematorijoje — Ant. Bimba. Laidotuvėms labai gražiai patarnavo jaunas šermeninės direktorius Mr. Kodzis. Laidotuvės buvo laisvos, ispūdingos. Laidotuvių dalyviai pakviesti pietums į Maspetho Lietuvių Piliečių klubo salę.

Giliame liūdesyje pasiliko Petro žmona Ona Cibulskienė, plačiai žinoma, draugiška, maloni pažangietė. Ji didžiai dėkinga visiems draugams, kurie jos mylimajam vyrui suteikė paskutinį patarnavimą.

Petras Cibulskis Lietuvoje buvo kilęs nuo Sasnavos. Amerikon atvyko 1910 metais, vedė 1914 metais ir nuo 1922 metų gyveno didžiajame New Yorke. Jaunesni būdami ir kol sveikata tarnavo abudu Cibulskiai buvo veiklūs pažangiojo Amerikos lietuvių judėjimo dalyviai, ypač Petras dažnai eidavo organizacijose atsakingas pareigas. Tiktai paskutiniais keleriais metais, kai Petro sveikata smarkiai pašlijo, jis jau nebegalėjo aktyviškai prisidėti prie mūsų veiklos, bet sieloje visuomet buvo nuoširdus, ištikimas lietuvių darbininkų judėjimo rėmėjas.

Petras buvo rakandų pramonės darbininkas. Prieš keletą metų įmonėje jis buvo baisiai skaudžiai apdegintas ir ilgai turėjo gydytis. Netenka nė sakyti, jog kaip tik šita skaudi nelaimė darbavietėje sudavė labai skaudų smūgį jojo sveikatai, ypač jo širdis pradėjo šlubuoti. Velionis mirė sulaukęs 65 metų amžiaus.

Kadangi draugai Cibulskai savo šeimos neturėjo, tai priėmė ir labai gražiai, pavyzdingai išaugino ir išmokslino Onos brolio sūnų John, kai jis, jo sesuo Adelė ir broliukas maži liko našlaičiais.

Petrui amžina ramybė, o jums, Onute, ištvermės pergyventi šią sunkią ir liūdną valandą. *Rep.*

Aido choro naujienos

Visus Aido choro dainininkus ir turinčius noro dainuoti kviečiame susirinkti į dainų pamokas šį penktadienį, rugsėjo 4 d., 7:30 val. vakaro, naujame Kultūriniame name, Liberty Ave., kampas 102 St., Ozone Park (įėjimas iš 102 St.).

Operetė "Sylvia", choro piknikas, tarptautiniame parengime dainavimas ir kiti reikalai verčia mus susirinkti tuojau pradėti pamokas. Choro mokytoja Mildred Stensler jau sugrįžo iš Lietuvos ir choristams turės daug naujo pasakyti. Pribūkime visi laiku.

Prie pat salės durų priveža Independent linijų Lefferts traukinys.

Choro Valdyba

Bronxe savo bute rastas nusišovęs detektyvas Walter Wolert, 40 metų amž.

Netekę gero draugo ir darbuotojo

PETRO CIBULSKIO

mirusio š. m. rugpiūčio 26 dienos ankstų rytą, reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Onai, visiems jų giminėms ir artimiems draugams.

F. ir M. Krungliai	J. Gasiūnas
Anna Malin	K. Čerkauskienė
P. ir N. Ventai	J. Vinikaičiai
Albina Mikalaus	P. Gustaitis
J. ir S. Cedronai	J. ir A. Kauliniai
Ant. ir Ilse Bimbai	Mrs. Bakučionis
J. Grybas	Kazys Balčiūnas
Alb. Daugėlienė	Kunevičienė
Al. ir Dom. Veličkai	G. M. Grigas
Mary Nečiunskienė	K. ir I. Levanas
V. ir V. Bunkus	Mary Tamelis
J. ir M. Kalvaitis	Jonas Gužas

Iš Lietuvos sugrįžusieji pateikė įdomių žinių

Rugpiūčio 29-tos vakarą didžiojoje Schwaben salėje įvyko masinis mitingas. Jis buvo suruoštas susitikti iš Lietuvos sugrįžusius pirmosios Amerikos lietuvių turistų grupės dalyvius ir išgirsti jų pranešimus apie tai, ką jie ten matė ir girdėjo.

Vakaro vedėjas Jonas Grybas pirmiausia kalbėti iškvietė Ameliją Juškevičienę, jauniausią čia dalyvaujančių šios grupės narių. Paprašė pasakyti, kaip jai atrodė Lietuva ją pirmu kartu matant. Amelija yra Amerikoje gimusi ir augusi lietuvaitė.

Amelia sako, jog jos tėveliai, kalbėdami apie Lietuvos gamtos grožį, jo nepergyrė. Gamta iš tikro nuostabiai pasirodė graži. Tačiau jai už vis daugiau rūpėjo pamatyti žmones, kaip jie atrodo, kuo rengiasi, kaip jaučiasi, kokie jų namai. Ji ypatingai domėjosi, kaip atrodo kaimiečiai.

Anksti kėlusi sekmadienio rytą ji pasiryžo stebėti į prekyvietę mieste besirenkančius žemdirbius. Sako, jog jų neišskirtum nuo mūsiškių kaimiečių - farmerių. Nematė basų, nuskurusių, visi gražiai pasipuošę. O veido išvaizda rodo, kad jeigu jie buvo alkani, tai įvyko jau labai seniai.

Ypatingai ji susižavėjusi mandagiu, kupinu energijos, darbščiu ir labai labai linksmu jaunimu. Jie užtikrinti, jog šiuo septynmečiu jie susikurs milžinišką savo buities pagerėjimą. Viskas, ko jie trokšta, tai pasaulinės taikos.

Amelia pranešimą pateikė gražia, taisyklinga lietuvių kalba.

Svečias floridietis Antanas Metelionis sakė, kad po 50 su viršum metų nematymo, jis Lietuvą rado tikrai neatpažįstamą. Visur nauji milžiniški industriniai pastatai, visur gražių naujų mūro namų pristatyta ir visur naujos tebevykdomos statybos.

Kaip laisvamanybės šalininkas, knygų apie religiją autorius, Metelionis mano, kad Lietuvos vyriausybė per daug nuolaidų ir privilegijų teikia dvasininkijai.

Kalba Katrina Petrikienė, kuri paauglės mergšės amžiuje pažino caristinę Lietuvą, buvo nuvykusi ten pabuvoti buržuazijos valdymo metais, o dabar susipažino su Tarybine Lietuva.

Ji trumpai priminė daugelį tų milžiniškų statybų ir gan nuodugniai, smulkmeningai atpasakojo veiklą kai kurių industrinių ir visuomeninių įstaigų, apie tose įstaigose dirbančiųjų siekius ir nuotaikas. Pasakojo iš pasikalbėjimų su ten dirbančiais.

Platokai apsistojo aiškinti apie kolūkiečių gyvenimą, apie daugelio aukštai pakilimą ir džiaugsmą, apie kai kurių atsilikimą ir priežastis. Pasakojo ir apie tūlų žmonių pasiskundimus amerikiečiams savo giminėms ar pažįstamiems.

Neįmanoma visą tai atpasakoti trumpame raštelyje, neigi suminėti viską, apie ką pranešime kalbėjo. Tikriausia jinai ir daugelis kitų tuos dalykus papasakos spaudoje ir savo kalbose kituose susirinkimuose.

Paskiausias kalbėjo Jonas Gasiūnas, primindamas kai ką iš to, ko kiti kalbėtojai nespėjo paminėti. Vieną kitą dalykėlį paryškindamas, kiek tai galima buvo spėti labai ribotu laiku.

Primintina, kad visiems kalbėtojams laikas buvo skirtas labai trumpas. Ištiso mėnesio patyrimus suglausti į keliolika minučių ar pusvalandį niekas negali, tad ir šio vakaro kalbėtojai tegalėjo pasakyti tik mažytę dalį savo sukauptų žinių. Kalboms laiką dar daugiau ribojo reikalas palikti laiko klausimams.

Klausimų statė daugybė. Visi jie buvo tinkamai atsakyti. Ir dar labai daug likosi norinčių klausti, bet dėl vėlyvos valandos publika pradėjo nekantrauti. Be abejo, jie tuos klausimus atsineš į kitus susirinkimus, kuriuose sugrįžusieji iš Lietuvos kalbės.

Bene pirmiausia kita tokia proga bus Aido Choro piknike Great Necke.

Salės ir skelbimų iškaščiams padengti publika sumetė virš $140. **Rep.**

JAUNAS VAGIS

Jaunuolis dar tik 15 metų amžiaus, o jau automobilių vagis. Jis pavogė policininko J. Meacobe automobilių ir važinėjo po miestą. Kada Coney Islando srity policija atpažino vogtą automobilių ir ėmė vytis, tai jis bėgo miesto gatvėmis 80 mylių greičiu, kol buvo sugautas.

Po miestą pasidairius

James McBride, 16 metų vaikinas, gyvenąs 375 Gates Ave., Brooklyne, peiliu papiovė savo tėvą, 43 metų amžiaus. Sūnus pareiškė tėvui, kad jis visą naktį nepareis į namus, nes bus su "savo prieteliais". Tėvas nesutiko. Iškilo ginčai ir jie baigėsi tėvo mirtimi.

———

Du jaunuoliai F. Carlo, 17-kos metų, ir S. Dublin, 18-kos metų, pavogė K. McCarthy automobilių, Ridgewoodo sekcijoje ir nuvyko į Riis Parką maudytis. Policija ten juos susekė ir suėmė.

———

The American Hospital Ass'n konvencijoje, kuri įvyko Koliseume, nutarta, kad lokaliniai Blue Cross skyriai būtų sujungti per visą šalį ir vadintusi American Blue Cross.

———

Apsaugai New Yorko "nuo priešo užpuolimo" atskrido keli pulkai naujausių mūšio lėktuvų "F—101—B". Jie nusileido į Long Island karinio orlaivyno bazes.

———

Rugp. 23 d. New Yorke temperatūra nupuolė iki 66 laipsnių. Coney Island, kur karštą dieną susirenka po 1,250,000 žmonių, šį kartą atvyko tik 150,000.

———

Rugp. 28 d. palaidota Theresa Gee, o 29 d. palaidotas 14 metų Julio Rosario, aukos jaunuolių gaujų karo New Yorko East Sidėje rugp. 23 dienos.

———

Bronkse dirbantis bartenderiu James Farrell eidamas iš darbo apie 4 val. naktį nešėsi ir dienos pajamas. Jis manęs, kad taip saugiau. Jį pasitiko 4 vyrai ir nusinešė $1,500.

———

Queens pavieto dalyse piliečiai kelia protestus, kad "jetai", skraidanti į ir iš International (Idlewild) orlaukio, sudaro labai daug triukšmo. Bet kas tų protestų paiso.

———

Nicholas Pakush rastas pasikoręs savo bute Manhattane.

———

Mirė Jacob Livingston, Respublikonų partijos vadas Brooklyno mieste.

———

Peiliu sužalojęs mažametį savo sūnelį Wilbur Davis tiriamas Bellevue ligoninėj.

———

Maryann E. Cinque išrinkta Labor Day parado karaliene.

———

Brooklyne areštuota moteriškė už pakartotiną atidarymą vandentiekio gatvėje, legaliai vartojamo tik gaisragesybai.

———

POLICININKAI PAREMĖ LABDAROS FONDUS

Policijos komisijonierius Kennedy pranešė, jog iš policijos labdaringiems darbams fondo paaukojo leisti rekordus neregiams $250 ir Didžiojo New Yorko Fondui $5,000.

New Yorko fondas kasmet vykdo vajų, sukelia milijonus dolerių ir juos paskirsto religinių ir pilietinių įstaigų labdaringiems veiksmams.

Policijos fondą suaukojo patys policininkai.

Little Neck, L.I.—Dr. A. B. Gurney, biologas, sako, kad čia atsirado europiniai svirpliai ("katydis").

Vilniaus radijo pranešimas

Rugp. 30 d. Vilniaus radijas pranešė, kad antroji Amerikos lietuvių turistų grupė apleido T. Lietuvą ir išskrido į Maskvą. Jie ten žada pabūti penkias dienas.

Prieš išvykstant iš LTSR, turistai išleido raštą, kuriame bendrai visi pareiškia savo nuomonę apie dabartinę, T. Lietuvoje, santvarką.

Juos išlydėti ir atsisveikinti į Vilniaus aerodromą susirinko daug aukštų valdžios pareigūnų. Merginos tautiškais drabužiais apsirengę įteikė visiems po gražių gėlių puokštę.

Reikalauja milijono dolerių už "pagalbą"

Patrick J. O'Connor, 74 metų, sąskaitininkų firmos viršinikas, užvedė prieš N. Yorko miestą bylą. Jis reikalauja milijono dolerių atpildo už prievarta įstūmimą jo į Bellevue proto ligonių skyrių.

O'Connor advokato M. Stim įteiktame miesto iždinei skunde sako, kad rugp. 8-tos vakarą jis buvo automobilisto pritrenktas gatvėje iki netekimo sąmonės. Atsigavęs, pamatė, jog stovi tarp dviejų policininkų. Jis prašęs pargabenti į butą, norėjęs pašaukti savo privatinį gydytoją. Bet prieš jo norą buvęs nutemptas į šv. Vincento ligoninę, o iš ten į Bellevue, surakintas. Sako, kad jį ten dar apstumdė ir apkumščiavo.

Tokiu belaisviu, sako jo advokatas, O'Connor išbuvo porą dienų — be teisės paskambinti į namus ar savo raštinėn, ar daktarui. Tik rugp. 14 d. socialė darbuotoja sudarė jam sąlygą susisiekti su saviškiais. Tą dieną jį išleido iš ligoninės. Išeidamas gavęs $8.80, o nelaimės metu turėjęs kišenėje $207.

GERA PLAUKIKĖ

Diane Struble, 26 metų moteriškė, 142 svarų, apiplaukė aplinkui Manhattano salą. Ji plaukė 11 valandų ir 25 minutes ir atliko 30 mylių ilgio plaukimą.

Strugle paeina iš Lake Georgia miestelio, N. Y. valstijos. Pereitais metais ji, sakosi, Lake George ežere nuplaukė 40 mylių tolį. Jai plaukiant East, Harlem ir Hudson upėmis gretimai buvo ir laivelis, kuris aprūpindavo ją geriamuoju vandeniu ir maistu. Struble yra trijų vaikų motina.

Bet Struble nebuvo pirmoji moteris apiplaukusi Manhattano salą. 1926 metais ją apiplaukė Lotty Moore - Schoemmell per 14 valandų ir 11 minučių. Lotty yra atplaukus Hudson upe iš Albany, N. Y., iki New Yorko per 57 valandas ir 24 minutes. Ji yra apiplaukus visą Long Island salą aplinkui.

New Yorke būrys jaunuolių maudėsi Hudson upėje, šokdami nuo prieplaukoje pastatytų baržų. Baržo kapitonas B. Derby vieną pavojingai pašovė. Jis sako, kad jam paliepus jaunuoliams apleisti baržas, jie nepaklausė, o tas grėmingai artinęsis prie jo. Šovęs juos pagązdinti.

Padidinta apdrauda ir gazolino kvapas

Lewis Moore, 44 metų, savininkas karčiamos Manhattane (prie Amsterdam Ave. ir 84th St.) pakliuvo bėdon už tai, kad gazolinas turi stiprų kvapą. Taip pat dar ir dėl to, kad neseniai pakėlė apdraudą nuo 25 iki 32 tūkstančių.

Eidamas pro jo įstaigą policininkas susidomėjęs, kad iš karčiamos sklinda ne degtinės ar alaus, o gazolino kvapas. Jis raportavo viršininkams. Tie atsiuntė netikėtą inspekciją. Sako, kad sklepe rado elektrinį laikrodį įjungtą taip, kad padegtų gazolinu sumirkytą rankšluostį, nutiestą link laiptų, vedančių karčiamon.

Pašovė 14 m. berniukas

Keturiolikos metų Ernest Elmore tapo pašautas rugpiūčio 25 vakarą prie 113th ve. ir Sutphin Blvd., Jamaica. Tikimasi, jok pasveiks.

Elmore tuo metu grįžęs iš jaunuolių šokių, įvykusių liaudies mokyklos 123-čios patalpoje. Ten nuvykusi policija rado virš 20 įrankių, vartojamų jaunuolių gaujų kare, bet sako, kad pašautasis gaujoms nepriklausęs.

Policija tardė apie 60 jaunuolių. Du yra suimti.

———

John T. McGowan, 36 m., buvęs Nassau apskrities policininkas, tapo areštuotas. Jį įtaria, kad jis išeikvojo $700 iš policijos fondo. Pastaruoju laiku jis turi tarnybą apdraudų firmoje Manhattane.

PAIEŠKOJIMAS

Paieškau Izidoriaus Kundroto, kuris seniau gyveno Waterbury, Conn. Girdėjau, kad persikėlė gyventi Brooklynan. Jojo žmona—Petronėlė Milašiūtė, paeina nuo Eržvilkio. Prašau atsiliept. Mrs. Vera Milier (Milašienė), 5658 Toledo Ave., Detroit 9, Mich.

PRANEŠIMAI

BROOKLYN, N. Y.

LDS 1-os kuopos narių atydai. Kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, rugsėjo 2 d., 7.30 val. vakare. Laisvės spaustuvės patalpoje, 110-12 Atlantic Ave. Visi nariai kviečiami dalyvauti susirinkime. Kurių duoklės neužmokėtos, malonėkite ateiti ir užsimokėti, kad nesusispenduotumėt. Valdyba (69-70)

WORCESTER, MASS.

Rugsėjo 13 d. įvyks metinis spaudos piknikas, Olympia Parke. Rengia ALDLD 7 Apskritis. Kviečiame dalyvauti. Išgirsite turistų kalbas, kurie neseniai lankėsi Lietuvoje. Bus dovanų prie įžangos bilieto. (70-72)

BROCKTON, MASS.
Piknikų Kalendorius
Liet. Taut. Namo Parke

Sekami piknikai įvyks Liet. Taut. Namo Parke, Winter St. ir Keswick Rd.

Rugsėjo 6 ir 7 dd. dviejų dienų Labor Day piknikas, ruošia Montello Vyrų Dailės Grupė.

Rugsėjo 20 d. LLD 6 kp. ir Moterų Apšvietos Klubo piknikas.

Visi piknikai prasideda 1 val. dieną. Bus valgių, gėrimų ir muzika. Kviečiami dalyvauti. Geo. Shimaitis. (65-68)

Geo. Shimaitis

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172
426 Lafayette St.